

SUKAKTIES METŲ DERLIUS

Rašytojo šešiasdešimtmetį atžyminti knyga

Antanas Vaičiulaitis, **GLUOSNIŲ DAINA**. Padavimai. Iliustravo Telesforas Valius. Išleido Juozas Kapočius 1966 metais. Knyga 128 psl., 8x5½ inč. formato, kaina \$2.50, gaunama ir "Drauge".

RIMVYDAS SILBAJORIS

Antano Vaičiulaitis knygos viršelis, pieštas Telesforo Valiaus

Naujai išėjusioj Antano Vaičiulaitio knygoj "Gluosnių dainoj" surinkti padavimai įdomūs savo struktūra. Pats jų žanras, atstovaujantis kažkokią pusiau-kele tarp pasakos ir "pasakojimo" — apysakos, reikalauja iš autoriaus surasti vieną kurį mintį, arba struktūrinį principą, galintį pereiti iš tikrovės į fantaziją ir vėl atgal, prisilaikant tos pačios įvykių priežastingumo logikos ir tų pačių vidinio pergyvenimo dėsnų. Autorius šį uždavinį sprendžia keliais būdais, dažniausiai labai sėkmingai. Pirmam rinkinio padavime "Dievo avinėlis" minties ir struktūros centre kaip tik ir stovi avinėlio figūra, perduota keliais pavidalais. Visų pirma matome lyg ir perkeltos prasmės avinėlį — romų, švarų elgetą Simaną Daubrij, priklydusį pas žmones Kūčių vakarą. Pati šventės prasmė kviečia galvoti apie Dievo Avinėlį, tą naktį gimusį. Tuo tarpu gausiai krinta švarus, minkštas sniegas, sakytum, vilna, o iš kiemo bernas pirkin atsiņeša ką tik gimusį mažytį ęriuką. Kaip Daubriui, taip ir ęriukui paklojama miegoti šiaudų — lyg prakartėlė. Jau atėjus vakarui, Daubrys žiūri į sienoj kabantį švento Kristupo, ęriuku nešino, paveikslą, ir tada gimsta Kalėdų legenda apie plemenėlių atneštą Betliejun ęriuką, kuris niekad nepaseno ir mirė tik kartu su Kristumi, kad paskui prisikeltų mūsų širdyse. ęriukas kambarį, paveikslė, pasakoj ir sudaro temos tęstinumą, lygiai tinkantį ir aprašomai tikrovei ir fantazijai. Autorius vartoja dar ir pagalbines priemones sušprintoti bendram temoms vienu įspūdiui. Baltas krintantis sniegas kartojasi padavime dar ir kituose vaizduose. Legendinė daly yra tankios žvaigždės, atrodytų, apsnigusios medžių šakos, ir dideli, balti kaip snaižės angelai. Yra ir vienvėdis mintis. Daubrys, vienišas, prisiglaudęs pas žmones; lygiai taip ęriukas, naktį vienišas rado prieglaudą pas berniuką. Tuo tarpu lėtas, ramus pasakojimo būdas apgaubia skaitytoją tylija švenčių nuotaika.

Tas patį kalėdinis sužetetas sudaro pagrindinius struktūros rėmus ir padavime "Benvenuto di Giovanni pristato mecenatui

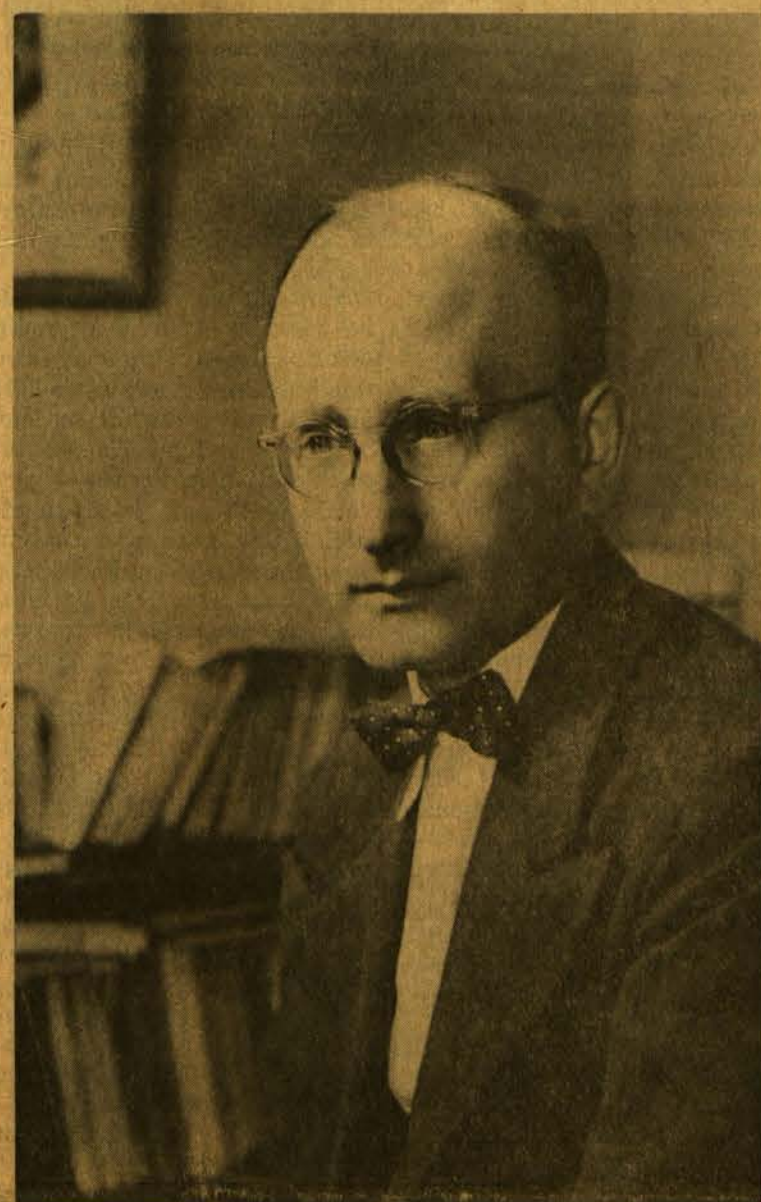
savo paveikslą". Tema čia jau intelektualinio pobūdžio: dailininkas, pristatydamas paveikslą, kartu išsako ir savo kūrybinį tikėjimą. Užtat ir paveiksle vaizduojama ne pats Kristaus gimimas, o simboliškas žmogaus proto tam įvykiui nusilenkimas: Trijų Karalių, taigi, išminčių, kėlionė ir Betliejū su dovanomis. Pats di Giovanni kūrinyje yra do vana vienuolynui, užsakyta pirklio ir įkvėpta melynų jaunos mergaitės akių; tuo būdu turime vėl tris žmones, kurių dėka paveikslas atsirado, lyg tai būtų trys naujieji karaliai, o tai ir sujungia Evangelijos padavimą su aprašomo momento tikrove ir logišką tęstinumą. Iš čia išplaukia ir kiti sugretinimai. Sienos mieste ką tik įvyko iškilminga švenčių procesija, kuri tada kartojasi puošnioj trijų išminčių procesijoj paveiksle. Iš kitos pusės, paveikslo ant-ram plane vaizduojamas dovanų įteikimas atsišviečia pačiam kūrinio įteikime, apie kurį autorius ir rašo: Gaunasi lyg ir du temos aspektai — dangiškas ir žemiškas, kurie savo ruožtu randa aidą paties dailininko gyvenime: pirma pasivėsčiusiam darbe, o paskui — smuklėje, prie duonos ir vyno. Pati pagrindinė situacija tuos du aspektus irgi patvirtina, nes gi kūrėjas, dvasios žmogus, kalbasi su pirkliu, žemiškų gėrybių meistrui.

Šitokia simetriška padavimo struktūra išlaiko pagrindinę jo mintį, kuri čia perduota lyg būtų nupiešto paveikslo turinys, t. y. tam tikrų kūrybos principų įsikūnijimas. Dailininkas sako, kad davęs paveikslui "dėsnį, tvarką, grožį ir tiesą". Dėsnis — tai senas klasikų tikėjimas, kad kūrėjas privalo sekti didžiųjų meistrų pėdomis, įsijungdamas į jų palikimą ir savo išradingos vaizduotės rezultatus. Tvarka — du paveikslo planai "pagal veiksmo ir linijos prigimtį ir pagal fantazijos žaismą". Grožis glūdi "kūrinio ramiam iškilume, dažo tauriame kuklume, linijų ir proporci- jų gracijsje ir visų šių dalių vienybėje bei jūdysyje". Šitą aprašymą nuosirdžiai norisi pakartoti ir kaip paties Vaičiulai-čio kūrybos taiklia charakteris- tiką, nes, iš tiesų, visi šie epi- tetai tinka ir jo padavimų kny-gai vertinti. Čia ne tik di Giova- nni credo, bet, atrodo, ir paties

autorius troškimai, o jeigu taip, tai skaitytojas, stebintis jo darbą iš nesuinteresuotos perspektyvos, gali autoriui užtikrinti, kad jis savo tikslą la- bai didele dalim yra pasiekęs. Užtat tikime mes ir jo meilei "menui, amžinam, ilgesingam jo šauksmui, keistam nerimui ir nirtėjimui", kuris kategoriškai reikalauja išsipildymo.

Dar vienas struktūros princi- pas, kurį galima įžiūrėti beveik visuose šios knygos padavimuose, yra tam tikras vaizdinio ir emocinio refreno ritmiškas pa- sikartojimas, savotiškai suskirs- tantis kūriny lyg ir į eilėraščio posmus. Pavyzdžiui paimsime padavimą "Žvejų duktė Ban- guolė". Pati fabula persisunkia poetiškos legendos nuotaika jau vien dėl to, kad joje glūdi už- slėptas "Eglės, žalčių karalienės" prisiminimas. Žuvėdas Si- gurdas pagrobia žvejų dukrą Banguolę ir nusiveža į Visby salą, padarydamas ją savo žmo- na ir savo vaikų motina. Jeigu mes "Eglės" pasakoj mėgintu- me rasti kokį nors istorinį atli- tikmenį (o jis, tikriausiai, buvo nes ta pasaka žymiai skiriasi nuo šiaip jau per visas tautas

(Nukelta 1 2 psl.)

Antanas Vaičiulaitis

Nuotrauka Vytauto Maželio

REIKIA NE TIK KURTI, BET IR PADARYTI

Adolfas Valeška apie Alfonsą Dargį ir dailės problemas aplamai

Standard Federal Savings pa- talpose Chicagoje (4192 Archer Ave) balandžio 8 d., atidarant **Alfonso Dargio** tapybos parodą, platesniu žodžiu dailininko kū- rybą ir šiandieninę lietuvių me- no ugdymo problemą aptarė dail. **Adolfas Valeška**. Jo min- čių atpasakojimą čia pateikiame ir mūsų skaitytojams.

Žiūrint giliausios kūrybos es- mės, gali susidaryti įspūdis, kad pinigas ir menas yra du nesude- rinami dalykai. Bet, štai, šiandien matome lyg ir paradoksa: įstaigoje, kuri kaip gali atro- dyti, domisi tik bizniu, atidaroma Alfonso Dargio tapybos pa- roda. Kiekvienu atveju tačiau ne gatvė, vieta ar iškaba for- muoja įvykį, bet žmogus, kuris visa širdimi tai ar kitai idėjai yra atsidavęs. Šitokiu žmogui šitoje vietoje yra Stasys Ba- ras. Jo rūpesčiu turime progos šiandien gerėtis čia ir Alfonso Dargio darbais.

Aplamai, kultūra tada žydi, kada visuomenė jos apraiško- nių domisi, kada menas, muzi- ka, literatūra nėra jai tušti zo-

džiai. Tamprus visuomenės ir kūrybinio rezultato santykis ir yra kultūros klestėjimo sąly- ga.

Šį vakarą čia regimas Dargis yra didelio masto dailininkas. Jeigu jis būtų prancūzas, daug knygų apie jį būtų prirašyta. Tai tvirtinti verčia šioji ir anks- čiau matytos jo darbų parodos.

Pastarojo dešimtmečio Dar- gio kūrybą galėtume skirstyti į kelis periodus. Ankstesnieji jo darbai krito akin būdinga lito- grafinių dažų technika. Bet aplamai, visuos jo kūrybos perio- duos sunku būtų įprastiniu žo- džiu aptarti Dargio tapybos tech- niką. Tačiau, žiūrint įmantrios ir sudėtingos technikos, Dargis niekur nepraranda spalvos ir stiliaus pajautimo.

Bendrai, Dargis yra stilistas. Ir čia jau nesunku susidaryti jo charakterio vaizdą. O savo- jo charakterio turėjimas daili- ninkui yra pats pagrindinis da- lykas. Meno istorija domisi tik tokiais charakteringais, origina- liais, novatoriais dailininkais.

Kai kurie Alfonso Dargio pa- veiksmai tapyti ant japoniško šil- ko, kiti ant ryžių popieriaus. Ta-

pyti aliejiniais dažais. Tačiau reikia pagalvoti, kaip Dargis ši- tokiomis priemonėmis išgauna tokius spalvingus tonus. Tai jau yra didelio žinojimo ir didelio darbo rezultatas.

Aplamai, menas nėra, kaip kartais linkstama manyti, vien tik lakštingalos giesmė. Konkre- čiai menininkui reikia ne tik kurti, bet ir padaryti. Todėl vi- si privalo ir čia daug dirbti. Ki- tokių išminčių mažai pasitaiko. Prisimintina, kad ir literatūros genijus Goethe labai kietai ir sunkiai prie rašomojo dalyko dirbdavo. Reta išimtis buvo jo kiek jaunesnis amžininkas Schi- lleris, kuris rašė labai lengvai ir spausdindavo beveik rankraščio netaisės. Tuo tarpu mūsų Dar- gis daug dirba, bet ir žino, ką ir kaip padaryti, o jo tapyboje kokio nors atsistatymo pripuola- mumo sunku berasti.

Dargio darbų koloritas dau- giausia yra pilkas su įvairiais niuansais. Toks koloritas nebū- tinai yra būdingas lietuviui. Šiaip lietuviai mėgsta gana ryš- kias spalvas. Tačiau M. K. Čiur- lionis visuomet buvo pilko kolo- rito dailininkas. Šia prasme jam

Kertinė Parastė

KO VERTA LIETUVIŠKA KNYGA?

Kiek anksčiau šioje vietoje kalbėjome apie knygą kaip apie šviesuolį, arba intelligen- to, požymį. Kyla klausimas, kaip yra mūsų visuomenėje. Kokių žmonių mes daugiau tu- rime — knygų skaitančių šviesuolių ar knygų neskaitan- čių tamsuolių? Mūsų leidžia- mų knygų tiražai ir ypač jų išpardavimo kiekis vargiai ro- do mūsų visuomenės šviesu- mą. Bet čia kai kas pasakys, kad lietuviai skaito ne vien lietuviškas knygas, kad mažas lietuviškos knygos pareika- lavimas rodo jų menkumą, neįdomumą, kad mums trūks- ta ne lietuviškų knygų skai- tytojų, o gerų lietuviškų kny- gų rašytojų ir t. t.

Į tai atsakant, reikia trupu- tį šnektelti apie lietuvišką kny- gą. Prieš keletą metų jaunas studentas Margis Matulionis Los Angeles lietuvių meninin- kų (ar kaip jie ten vadinasi) klube padarė priekaištų lie- tuvių literatūrai, padėjuoda- mas, kad lietuviai neturi Ho- mero, Šekspyro, Goethės mas- to rašytojų ir dėl to lietuviška knyga neįdomi ir neskaityta.

Pirmiausia į tai tenka atsa- kyti, kad mes turime ne men- kesnę literatūrą, negu graikų epas, negu vokiečių ar suomių epas. Tik epo vietoj mes turime lyrikos. Tai mūsų gražio- sios liudies dainos, pradėju- sios žavėti Vakarų rašytojus nuo pat 18-ojo amžiaus. O tų dainų mes turime daug, ir tai už milijonus nenuperkamas turtas. Jos ir šiandien tebeža- vi pasauli. Mūsų liudies dai- nos nė kiek ne menkiausiai išrei- šia mūsų tautos dvasią, negu graikų epas graikiškąją. O ir mūsų epas, kuriam atstovau- ja Kristijonas Donelaitis, susi- laukė gražaus įvertinimo vi- samame pasaulyje, kai tik jis buvo pateiktas gerais vertimais.

Bet iš Margio Matulionio priekaištų atrodo, kad jis pasi- plenda mūsų literatūroje gili- os minties veiklą — tokių kaip Dantės ir Šekspyro, Goethės ir Dostojevskio. Čia galėtume

ir sutikti, kad mes dar tokių minties galiūnų savo literatū- roje neturėjome, bet tai dar nesudaro pagrindo save nuver- tinti. Tokios įžmnybės kaip Šekspyras ir Goethė pasirodo gal vienas per tūkstantmetį kurioje nors tautoje, bet tai nereiškia, kad visa kita litera- tūra šalia jų yra nevertinga ir neįdomi. Todėl ir mūsų li- teratūra, kad ir nebūdama šekspyrinio lygio, turi daug ko įdomaus, ko nerandame ki- tų tautų literatūroje.

Čia dar verta pažymėti, kad kultūriškai esame dar labai jauna tauta, kad sąmoningai savo tautinę kultūrą kurti pra- dėjome tik 19 amžiaus pabaio- goje ir kad dėl to neturime stipraus pagrindo sau priekaiš- tauti, kad neturime to, ko kiti susilaukė tik per daugelį šimt- mečių. Mūsų tauta kultūrinio atžvilgiu dar jaunuolė. Bet ji auga, bręsta, darosi kaskart kūrybingesnė ir su laiku pasi- reiks ne menkesniais kūrybos vaisiais, negu jos masto kitos tautos.

Tačiau svarbiausias dalykas šiame rašiny dar nepasakytas. Būtent, nepaisant kokia lietu- viška literatūra bebūtų, lietu- viams ją skaityti reikia dėl to, kad ji sava. Parafrazuojant "Aušros" motto (žmonės ne- žina savo istorijos yra kaip žmonės, nepažįsta savo tau- tos kultūros, jos literatūros, neskaity- jos žmonių rašomų knygų, yra tamsuoliai. Kai kul- tūrinių tautų mokslininkai stengiasi atskleisti net ir se- niausius, primityviausius tautų bei žmonių palikimą, tai kaip gali būti neįdomus kultūrin- gam žmogui savo tautos kul- tūrinis įnašas? Čia tegalima priminti kiekvienam kultūrin- gam žmogui suprantamą 4-ą Dekalogo įsakymą (gerbk sa- vo tėvą ir motiną), kurio pla- tesnė prasmė yra tokia: gerbk savo tėvų protėvių palikimą. O tai reiškia — pirmiausia ji pažinti.

L. D.

artimas yra ir Dargis. Aplamai, šiais laikais meno pasaulyje ne- kalbama apie koloritą. Matissui, sakysime, grynioji spalva svar- biau negu forma. Dabar daug kur dominuojanti juoda spalva yra neabejotina germanų tautų įtaka. Ankstesnioji Dargio kū- ryba pasižymėjo gana ryškio- mis spalvomis. Bet vėliau, to- lydžio vis pilkėdama, ji pasiekė gana įdomų rezultatą, kurį mes čia šiandien su pasigėrėjimu ste- bime.

Dargis nėra dailininkas abstr- aktistas. Tiesa, savo tapinių formas jis ima iš gamtos, bet paveiksle jas pateikia jau trans- formuotas. Kiekvienas Dargio paveikslas kažką sako. Tuo tar- pu tikras abstraktistas kaip tik siekia nieko nepareikšti. Gi Dargio kūryboje kiekvienas ga- lime rasti kažkokį paslaptinę, bet tikrą gyvenimą.

Kyla čia klausimas ir dėl lie- tuvių dailės plėtojimo pasaulyje aplamai. Jei Dargis būtų li- kęs Lietuvoje, be abejo, šiandien jis būtų kitoks. Svetur gyve- nant, kontaktai su plačiuoju pa- sauliu daro didelės įtakos. Šia

proga tektų dar prisiminti, kad normaliesnis, kitose tautose jau seniai įprastas meno gyvenimas mūsųose prasidėjo tik su nepri- klausomybės atgavimu. Taigi, galima sakyti, vos prieš 50 me- tų. Per 50 metų išsigudryti tau- tai tokį meno reprezentantų bū- rį nėra lengva. Bet mes jį tu- rime. Ir tai yra be galo didelis atsiekimas.

Tik gaila, kad savaiminė ir laisva meno raida okupuotoje Lietuvoje šiuo tarpu yra suvar- žyta. Tačiau pastebime, kad ir už geležinės uždangos dailini- kai mėgina pradėti tapyti mo- dernistiškai. Žinoma, kryptį čia galima šiaip taip pagauti, bet juk svarbu paties kūrinio vertė, o ne krypties pobūdis. Gi be laisvės nėra ir kūrybos. Šia prasme senieji mūsų dievdarbai buvo laimingesni, nes jie galė- jo drožti, ką tik norėjo ir kaip tik norėjo.

Kas tačiau sukuria lietu- vių dailininkų laisvajame pa- saulyje, su laiku bus didelis kapi- talas visai lietuvių kultūrai. Tu- rime savo tarpe tapytojų ir gra- siuolių daro didelės įtakos. Šia

Šiame numery:

- Ko verta lietuviška knyga?
- Nauja Antano Vaičiulaitis kny- ga.
- Reikia ne tik kurti, bet ir pa- daryti.
- Ar galima pamiršti šiaulių te- atrą?
- Jean Cayrol modernių rašyto- jų tarpe.
- Jean Cayrol eilėraščių.
- Ispanų rašytojai 1967-sius me- tus pradedant.
- Prof. Prano Kuraičio paminėji- mas.
- 1966 metų geriausias filmas.
- Nauji leidiniai.
- Akademinių priešvaistės.

Alfonso Dargis

Triptikinė kompozicija

AR GALIMA UŽMIRŠTI ŠIAULIŲ TEATRĄ?

Nedylančių atsiminimų pluoštas

Reikia pradėti, būtinai reikia pradėti. Tiek daug apie tai galvota. Nors nesijaudinu dėl to, kad kažkodėl primiršti norėjau. Tačiau, perskačius vieną - kitą straipsnį žurnaluose ar laikraščiuose, tas reikalas atgyja ir iškyla į sąmonės paviršių klausimas: kodėl rašoma daug straipsnių apie teatrus, pastatymus, apie režisierius ir aktorius? Tad kodėl iki šiol niekas neparašė apie skrajojantį Šiaulių Valstybinį teatrą, t. y. Kauno Valstybinio teatro atžalą. Jis buvo įsteigtas Šiauliuose 1931 metais, 1935 metais buvo nukeltas į Klaipėdą, ir vėl (vokiečiams Klaipėdą užėmus) sugrįžęs į Šiaulius. Grįžo, nustojęs viso savo turto, kurio jau nemažai buvo įsigijęs, pvz. prožektorių, daug kostiumų, perukų, dekoracijų ir kitokių teatrinių inventorių. Teatro direktorius, negavęs Sovietų ministerijos įsakymo iš anksto išgabenti įvairių teatro turta, nesiryzė imtis priemonių jam apsaugoti. Naciai visą turtą konfiskavo. Skrajojantis teatras, atsidūręs Šiauliuose, turėjo pradėti viską iš naujo. Tasai teatras buvo pripažintas stipriausiu ir pajėgiausiu teatru nepriklausomoje Lietuvoje.

Bandysiu parašyti nors suglaustai to teatro apybraižą. Teatras buvo sukomplektuotas iš jauniausių aktorių, baigusių Kauno Valstybės teatro Dramos mokyklos pirmąją laidą ir dirbusių 1—2 sezonus Kauno teatre, ir iš jaunųjų aktorių, baigusių Dramos mokyklą kitose valstybėse.

Galvoju, kad nepaminti teat-

ro, kuris nuveikė tokį didelį, kultūrinį darbą ir tokiose sunkiose sąlygose (kada Kauno teatras dirbo normaliose sąlygose) būtų didelė skriauda ir neteisybė jo kolektyvui. Reikia žinoti, kad Šiaulių, o paskui Klaipėdos teatras, vaidino ne tik savo nuolatinėje buveinėje, bet aplankydavo didesnę pusę Lietuvos. Jis taipgi nuvykdavo su gastrolėmis net į Latviją — Rygą, Mintaują, Liepoją ir Daugpilį. Kelis kartus buvo nuvykęs į laikinąją sostinę — Kauną. Darbo buvo daug, o aktorių per mažai. Su kiekvienu veikalu reikėjo dirbti ir intensyviai dirbti. Repetacijos ir vaidinimai, ir vėl repetacijos, ir vėl vaidinimai. Tiesiog neįsivaizduojama, kad toksai teatras iškristų iš Lietuvos teatro istorijos.

Dalis teatro aktorių dabar gyvena JAV, kita dalis liko okupuotoje Lietuvoje. Yra buvusių aktorių, vaidinusių vieną, kelis ar kelioliką sezonų, vėliau pasitraukusių ir nutraukusių ryšius su teatru. Čia Amerikoje esama tokių, kurie išbuvo teatre nuo pat pradžios iki galo, t. y. iki pasitraukimo iš Lietuvos. Yra daug gyvųjų žiurovų, lankiusių teatrą. Jie išblaškyti šiam krašte, bet jų yra, tur būt, nemažai.

Oi, daug publikos lankėsi. Ne tūkstančiai, bet šimtai tūkstančių. Teatro kolektyvas išvykdavo iš Šiaulių dažnai keletai savaitių. Vaidindavo didesniuose miestuose, bet taip pat vaidino tokiuose mažose miesteliuose kaip Darbenai, Pakruojis, Žemmelis, Pasvalys. Į ten tekdavo baladotis siauroju geležinkelio.

SUKAKTIES METŲ DERLIUS

(Atkelta iš 1 psl.)

ir laikotarpius klajojančių motyvų), tai jo turėtų būti ieškoma kaip tik ankstyvuose baltų santykiuose su skandinavais.

Kaip ten bebūtų, Vaiciulaitis išdėsto veiksmo eigą ir atskirais gabaliukais, kurie palydimi trumpų gantovaidžių ar nuotais aprašymų, ar suglaustų simbolių, tuo būdu pačiam veiksmui suteikdami emocinį atspalvį. Aprašęs Bangulės vaikystę ir jos romantišką pažintį su žveju Meldučiu, jisai įterpia sakinį: "Juodu keliavo pamariais, o jiems dainavo jūros vandenai". Toliau: atvažiuoja Sigurdas, įsimyli, pirmą kartą nesėkmingai bando pavilioti Bangulę. Ir vėl seka emocinis refrenas: "Kai ji ėjo pagal jūrą, klykavo jai žuvėdros ir tyliai dūgė nuo kopų žolė". (Tarp kitko, pastebėjime nuo "dainavimo" iki "klykavimo" išaugusi neramuma, įtempimas.) Kada Sigurdas pasiperša, refrenas susikaupia papuošalo detalėje pranašaujantįjo būsimą priklaušomybę. Bangulė buvo davusi Sigurdui didelį gintaro gabalą; tuo būdu, kaip ir nesuprasidama, jisai lyg ir išreiškė jam savo priklausomumą. Dabar gi Sigurdas grąžina jos gintarą, jau įdėtą ir savo darbo grandinėje, taip sakant, uždedamas savo valią ant jos likimo: "Toje grandinėje, didele akimi įstatytas į aukso lūkstą, kabojo jošios gintaras". Visas padavimas organizuojamas pagal šitą, gan subtilų, emocinio ritmo principą.

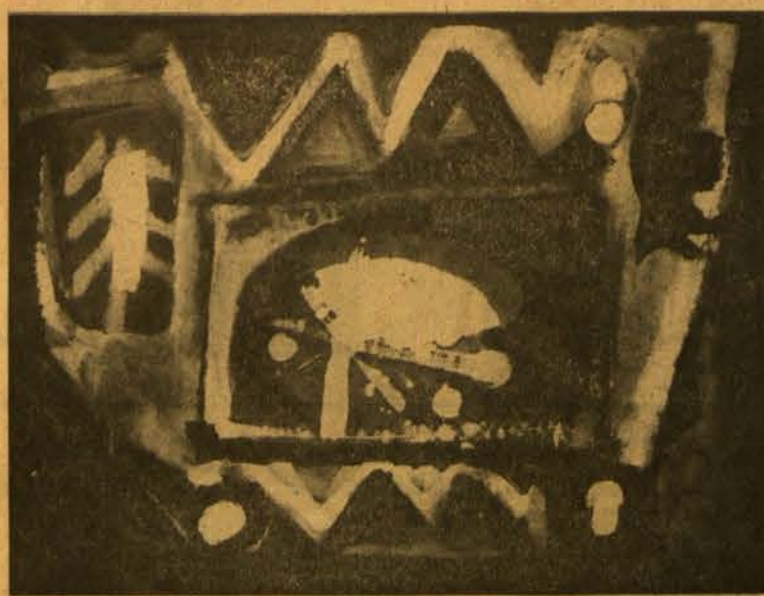
Galų gale, norisi paminėti ir dar vieną Vaiciulaičiui būdingą meninę priemonę, būtent savotišką perėjimą iš vienos būties kategorijos į kitą, fabulai besivystant. Jau vienoj ankstyvesnėje (ne šio rinkinio) pasakoj žvėrių puota miške neužimu pavirto į liaudies dainelę. Šičia padavime "Zvirblukas", mažytės miš-

ko parapijos klebonas su zakrastijonu kažkaip įgyja paukščių savybes, lyg tai jie būtų pakaitę tuos paukščius ir kitus miško žvėriukus, kuriuos jie išvarė iš apieistos girių pažnyntelės, kada vyskupas nutarė parapiją atnaujinti. Paskutiniame rinkinio padavime, pagal tą patį principą, bet šį kartą visai rimtai ir tragiškai, partizanų likimas išsipildo kaip žvėrų pūgos balsas miške, kuris tada pavirsta galingu ir skaudžiu miško brolių dainavimu, po jų mirties ir toliau skambančiu mylimo netekusios merginos dvasioje, kaip testamentas, kaip tautos gyvybės išlaikymo laidas.

Aplamai, Vaiciulaičio padavimai pasižymi jam įprasta formos elegancija, lietuviško žodžio tyrumu ir santūriai perduota, bet gliai prasiskverbianti emocine jėga. Kartais truputį humoristinis, lengvas tonas neprivalo skaitytojo apgauti, nes autorius, save nei įpranašus, nei į tautos mokytojus nekeldamas, vis dėlto kalba labai rimtai apie svarbius dvasinio pasaulio pergyvenimus.

Šiaulių Valstybinio teatro kolektyvas savo išvykų metu Telšiuose.

Alfonsas Dargis

Kompozicija

Ten niekad nebuvo atsilankęs joks teatras. O kaip ten reaguodavo publika! Tur būt, buvo tokių, kurie pirmą kartą matė teatrą, pirmą kartą žiūrėjo į vaidinimą, kaip į kažkokį dyvą. Nepakaktų pasakyti, kad salės buvo perpildytos žiurovų. Ne tik sėdimos ir stovimos vietos buvo užimtose, bet atrodė, kad ant sienų, net ant lubų, kažkaip kabėjo žmonės. Vaikučiai stovėjo prie pat scenos, atsirėmę į rampą, ir kuždėdavo per visą vaidinimą. Kai kur patalpos buvo neblogos, pvz. naujai pastatytose klubuose. Bet buvo tokių mažyčių patalpų, kur dviems ar trimis aktoriams jau buvo ankšta scenoje, ypatingai tada, kai buvo dėvimi stilingi drabužiai — krinolinai. Tada reikėjo saugotis, kad neužkliudytum kitus aktorius.

Naudojom ir tokias patalpas, kur užsėdinti nebuvo vietos grimuotis ir rengtis. Reikėjo tai atlikti privačiuose butuose. Ir paskui per sniegą ar purvą bristi į teatrą. Buvo net ir tokių, kur scena buvo antrame aukšte. Aktoriai turėjo kopėčiomis užlipti į sceną, o pertraukus metu, norint atsivėsinti ar šiaip kokiū būtinu reikalui išlipti užkulisin, reikėjo nultipti į teatro kiemą. Buvo vėl tokių, naujai pastatytų patalpų, kurių tinkas nebuvo dar galutinai išdžiūvęs. Žiemos metu, prieš pat vaidinimą užkurdavo krosnis. Dūmai verždavosi į salę, nuo sienų varvėdavo vanduo. Aktoriai, drebdami nuo šalčio, rydami dūmus, turėdavo grimuotis ir rengtis. Yra buvę net tokių šaltų patalpų, kad išeidami į sceną, nors kalendavome dantimis, bet prisiversdavome,

kiek galima, apvaldyti drebulį, nes veikale buvo vaizduojama karšta vasara puikiame kurorte, kur reikėjo skėčiu gintis nuo karščio.

Taip pat teko vaidinti pieninės patalpose (ten buvo įrengta laikinė scena). Patalpa buvo taip žema, kad tik žemesnio ūgio aktoriai galėjo stovėti scenoje, o aukštesnio ūgio, čia pat turėjo keisti mizanscenas — privalėjo sėdėti, nes, jei tektų atsisoti, tai žiūrovai nematytų aktorių galvų. Vieną kartą teko vaidinti net daržinėje. Vėl kažkokiame miestelyje, jo vardo negaliu atsiminti, teko grimuotis privačiuose namuose, o į sceną eiti per atvirą aikštę. Žmonės sekė paskui ir apžiūrino. Vėliau ir paaukliai bėgo paskui, šaukdam: "Žiūrėkit! Cirkas atvažiuo!"

Tie vaidinimai parodo, kokios buvo sąlygos teatro darbui. Tekdavo ne tik vaidinti, bet buvo kasdien ir repetuojama. O kur? Visur, kur tik buvo galima. Kol vyko skaitymo periodas, tai pakakdavo vagonų. Ministerija buvo davusi teatrui du vagonus — pirmos ir antros klasės — aktoriams ir personalui, ir du prekinių — dekoracijoms. Bet kai prasidėdavo mizanscenų ieškojimas, tai kartais tekdavo repetuoti net stoties bufete. Tuo metu, sustojus traukiniui, kažkoks keleivis įbėgą į bufetą, užsisako greitosiomis stikluoką ir užkandą, o aktoriai stengiasi atrasti vidinę tiesą, o ne "kūno virpėjimą", kaip vienas kritikas yra išsireiškęs. Kartais koks geraširdis stoties viršininkas užleisdavo kelioms valandoms savo kambarį. Eidavome į gimnazijos patalpas, jei jos

Šiaulių Valstybinio teatro kolektyvas savo išvykų metu Telšiuose.

REIKIA NE TIK KURTI, BET IR PADARYTI

(Atkelta iš 1 psl.)

fikų, kurie kotiruojami tik lietuvių, nors yra verti ir pasaulinio dėmesio. Tačiau kiekvienas žmogus turi turėti ir savo vėliavą. Čia baigusi mokslus jaunoji mūsų karta ne vienu atveju pasaulinio meno klostuose pasigenda lietuviškų pavardžių. Tačiau visuotinis kultūrinis judėjimas turi dažnai ir tam tikrų monopolinių teisių. Rusai, sakysim, tik po Antro pasaulinio karo meno pasaulio buvo pastebėti ir įtraukti į istoriją. Ar nepanašiai yra ir su mumis? Niekada nėra lengva savo prastumai ir pirmas eiles.

Mūsų sąlygose čia privalome reprezentuoti ne tiek rezoliucijomis, bet konkrečiais darbais. Pagaliau kultūrinį nusiteikimą kiekviename žmoguje reikia ugdyti nuo pat mažens. Tuo tarpu ar daug, sakysim, kad ir dailės ugdymo yra mūsų vienokioje ar kitokioje mokykloje? Ar surengia mūsų mokyklos ar

buvo netoli stoties. Nerepetuodavome tik tais atvejais, jei buvo du vaidinimai. O tokių dienų pasitaikydavo gana dažnai. Iš ryto — moksleiviams arba kariams, o vakare — publikai. Tada, vienam vaidinimui pasibaigus, pasilikdavome grimuose ir kostiumuose laukti sekanciojo vaidinimo. Maitindavomės sumuštiniais. Jei buvo netoli valgykla ar geležinkelio stoties bufetas, prašydavome administracijos parūpinti šilto maisto.

Miestai nuo geležinkelio stoties buvo kartais gana tolokai. Po spektaklio pargabendavo mums arkliais. Kai kurie grįždavo pėsti.

Pradžioje, kai teatras tik pradėjo gastroluoti, visur po vaidinimo visuomenė ruošdavo mums pobūvius. Tur būt norėdami susipažinti su aktoriais, pamatyti, kokie jie esą be grimu ir be teatrinių kostiumų. Priėmimai buvo labai nuoširdūs (Nukelta į 5 psl.)

P. ŠILEIKIS, O.P.

Ortopėdas, Protėstas, Aparatų, Protezų, Med. bandai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t. ORTHOPEDIJOS TECHNISKOS LAB. 2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill. Tel. PROspect 6-5054 Val. 9-4 ir 6-8, Seštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLIO LIGŲ PRITAIKO AKINIUS 2858 West 63rd Street Val. Kašdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligonius priima susitarus. Ofiso telefonas: PR 8-3229 Rea. tel. WA 5-5076

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGŲ GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA 6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446 Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti HU 8-3222

DR. S. BIEŽIS

CHIRURGAS Valandos: Kašdien nuo 1 iki 5; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAZYS

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGŲ 2801 West 63rd Street Kampas 63-dos ir California Val. Kašdien nuo 6-8 val. vak. Seštad. 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį. Ofiso telef. 476-4042 Rea. tel. WA1brook 5-3048

DR. G. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapimo takų chirurgija Tel. 695-0533 — Elgin 425 N. Liberty Street Route 25, Elgin, Illinois

PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2434 West 71st Street Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treči. ir sešt. tik susitarus. Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2333

DR. S. ir M. BUDRYS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Rendra praktika ir alergija 2751 West 51st Street Valandos: pirm., antr., ketvirt. ir penktad. 2-9 val. v. Seštad. 10 v. ir 1 v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą.

šiai jaunimo organizacijos ekskursijas su kompetentingu vadovu į kurį nors kiekvienam didesniame mieste esantį meno muziejų? Mėgstame girtis savo gausiais profesionalais. Bet aukštesniuose kultūrinio gyvenimo klostuose mūsų nesimato. Mums netrūksta visokio parengiminio bruzdėjimo, bet trūksta šviesios kultūrinės ekspansijos.

Mus dezorganizuoja ir slėgia dar ir tai, kad negalime lig šiol visus kūrybinguosius dailininkus surinkti krūvon ir juos saviesiems ir pasauliui parodyti

vienu kartu. Tačiau kitais mūsų tautos laisvės jubilėjiniais metais Lietuvos dailės institutas yra užsimojęs surengti visų laisvajame pasaulyje gyvenančių lietuvių dailininkų reprezentacinę parodą. Po jos bus taipgi bandoma sudaryti rinktinę kolekcija platesnei lietuvių dailės reprezentacijai. Jeigu jau vienas Dargis čia daro didelį įspūdį, koks turėtų būti efektas, jeigu vienoje salėje regėtume bent keliolika nemažesnių pajėgumo dailininkų. Tikėjime, kad šitai gali įvykti.

Ofiso 735-4477; Rez. PR. 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS CRAWFORD MEDICAL BLDG. 6449 So. Pulaski Road Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN-EISINAS

Akuserija ir moterų ligos 6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670 Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6887

DR. B. GAIZIONAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Specialybė akuserija ir moterų ligos 2454 West 71st Street (71-os ir Campbell Ave. kampas) Val. Kašdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Seštad. 12-3 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2226 Namų — rez. PROspect 8-9081

DR. JANINA JAKSEVICIUS

JOKIA GYDYTOJA IR CHIRURGE VAIKU LIGOS 2856 West 63rd Street Pirm., antr., ketv., penkt., ir seštad. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960

DR. E. JATULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Bendra praktika 2815 W. 71st Street Ofiso val.: Kašdien nuo 6 iki 9 v. v.; sešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus

Ofs. PO 7-6000, Rez. GA 3-7278

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3844 West 63rd Street Val. Kašdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir seštad. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympic 3-1381

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1407 So. 49th Court, Cicero Val. Kašdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir seštad. tik susitarus

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281

DR. ALG. KAVALIŲNAS

VIDAUS IR KRAUJO LIGŲ 5540 So. Pulaski Road Pirm., antr., ketv., ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. RELiance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS (Lietuvės gydytojas) 3925 West 59th Street Val. pirm., antr., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 v. p. p. 6-8 v. Seštad. 12-4 val., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 3-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4938 W. 15th Street, Cicero Kašdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE KODIKIŲ IR VAIKU LIGŲ MEDICAL BUILDING 7156 South Western Avenue Pirm., antr., ketv., ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso tel. RE 7-1168 Rea. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS 2817 West 71st Street Telefonas HE1mlock 6-8545 (Ofiso ir rezidencijos) Valandos pagal susitarimą

Ofiso APR 8-7773 Rez. PR 8-4752

DR. A. MACIUNAS

CHIRURGAS 2858 West 63rd Street Valandos: pirm., ketv., 5 — 8 val., antr., ir penkt. 1 — 4 val. Priiminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 8-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS 2454 West 71st Street (71-os ir Campbell Ave. kampas) Val. Kašdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Seštad. 9 v. v. — 3 v. p. p.

DR. A. PUSTELNIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-769; SPEC. VIDAUS LIGOS 5159 South Damen Avenue Valandos: 1-9 val. p. p. Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660

DR. E. RINGUS

RENTGENOLOGAS 9760 S. Kedzie Ave. Val.: pirm., antr., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Trečiadienį, sešt. 3 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS

SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS 2745 West 69th Street Prieš Šv. Kryžiaus ligoninę VAL. pirm., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 2-4 v. popiet. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu: Tel. REPUBLIC 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.

Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus 4455 S. California Ave., YA 7-7881 VAL.: 1 v. p. p. iki 8 v. v. Kašdien, trečiadieniais uždaryta; Seštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ PUSLIS IR PROSTATOS CHIRURGIJA Ofisas 2454 West 71st St. Val. antr., antr. nuo 2-5 popiet, ketvirtad. nuo 6-8 vak. Ofiso telef. 776-2880 Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS

AKIŲ LIGŲ IR CHIRURGIJA PRITAIKO AKINIUS 15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill. Kabineto tel. 687-2020 Namų tel. 889-1071 Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Adresas: 4255 W. 63rd Street Ofiso tel. RELiance 5-4410 Rez. tel. GROvehill 6-0617 Valandos pirm., ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr., ir penkt., nuo 12 iki 2 v. v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Bendra praktika ir chirurgija Ofisas 2750 West 71 Street Telefonas 925-8296

Valandos: 2-8 v. v., penkt. 10-12 v. r., 2-8 val. vak. Sešt. 1-4 v. v. Seštad. ir trečiadienį — uždaryta. Rez. tel. WA 5-3090.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St. Tel. PROspect 8-1223 Ofiso val.: Pirm., antr., treči. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštad. 2-4 v. v. popiet. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123; Namų GI 8-6193

DR. V. TUMASONIS

CHIRURGAS 2454 West 71st Street Priiminėja ligonius tik susitarus Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadienį uždaryta

Telefonas — GROvehill 6-2823

DR. A. VALIS-LABOKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS 2524 West 69th Street Valandos: 1 iki 4 v. p. p. ir 6 iki 8 v. v. Seštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadienį uždaryta.

Tel. PROspect 6-9400

DR. ONA VASKEVICIUS

(VASKAS) GYDYTOJA IR CHIRURGE 6648 S. Albany Ave. Val. pirm., antr., ketv. 6-8 v. vak., penkt. ir seštad. 2-4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-0446, rez. HE 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 3107 West 71st Street Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį, seštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141, Namų 626-4850

DR. PETRAS ZLIOBA

GYDYTOJAS

JEAN CAYROL MODERNIŲJŲ RASYTOJŲ TARPE

Žvilgsnis į prancūzų naująjį romaną

VIKTORIJA SKRUPSKELYTĖ

Prieš maždaug penkiolika metų Paryžiaus knygų krautuvės pradėjo pardavinėti romanus, kuriuos sunkiai suprato tiek skaitytojai, tiek literatūros kritikai. Vienas tokių miglotų ir nesuprantamų romanų autorius buvo Alain Robbe - Grillet. Jį pasikvietė, literatūros kritikai jau šitaip aiškino: Žiūrėk, tavo romanuose nėra jokios intrigos ir jokių įvykių; juose nėra įtikinančių veikėjų, psichologinės analizės; nėra jokių idėjų. Tavo romanai iš vis jokie romanai. Savo griežtiems kritikams Robbe - Grillet atsakė: "Jei mano romanai nėra romanai, tai jie yra naujieji romanai". Šiuo savo atsakymu Robbe - Grillet davė vardą visai naujai literatūrinei srovei, kuri šiandien Prancūzijoje yra pati svarbiausioji, perėmusi valdžią ir vyraujančią vietą iš egzistencialistinės krypties rašytojų.

Šalia Robbe - Grillet, šita, vadinama, naująjį romaną atstovauja Michel Butor, Nathalie Sarraute, Marguerite Duras, Amerikijoje pagarsėjusi savo filmu "Hiroshima mon amour", Claude Simon, Maurice Blanchot, Samuel Beckett, taip pat žinomas savo draminiiais veikalais, Jean Cayrol ir daugelis kitų. Šie suminėti rašytojai viens nuo kito daug kuo skiriasi; jie tiek skiriasi, kad, tur būt, nėra tikslu kalbėti apie vienąją literatūrinę srovę. Tačiau jie visi turi vieną, bendrą bruožą: jie atmeta tradicinį romaną, nesutikdami su jo grynai literatūrinėmis, technikinėmis priemonėmis, o taip pat ir su jame vyraujančia pasaulėžiūra, kuri ir yra literatūrinių priemonių pagrindas. Nathalie Sarraute, savo kūrybą aptardama, sako, kad ji savo romanų literatūron įveda įtarinėjimo periodą — l'ère de soupçon — viską įtardama, viską klausinėdama, daug ką atmesdama. Ja sekdami, kritikai naująjį romaną dažnai vadina atmetančiu, prieštaraujančiu, nepasitikinčiu, maištinguoju romanu.

Ką, iš tikrųjų, atmeta šie Robbe - Grillet, Nathalie Sarraute ar Michel Butor romanai? Pirmoje eilėje jie atmeta personažus, veikėjus tokius, kokie jie yra tradiciniame romane. Skaitant Balzaką, Flaubert, Tolstojų visada susidaro įspūdis, kad rašytojas mintyje turi savo veikėjų modelį ir, romaną rašydamas, bando šį modelį - personažą pristatyti, aprašydamas jo fizinę išvaizdą, jo aplinką, jo savybes ir būdo bruožus, leisdamas šiem būdo bruožams keistis, sukelti įvykius. Jis savo personažą ryškina, analizuoja jo psichologiją.

Naujieji rašytojai tokio personažo ir jo psichologinės analizės nepripažįsta. Jie teigia, tiek savo teoriniuose raštuose, tiek praktikoje, kad veikėjų su jiems būdingomis, pastoviomis savybėmis iš viso negali būti, nes ir pačiame žmoguje nėra pastovaus, nesikeičiančio branduolio — asmenybės, kurią būtų galima apčiuopti, pamatyti, suprasti, analizuoti. Robbe - Grillet pvz. ironiškai savo kritikų klausia: Ar Jūs vis tikite, kad yra vadinamoji žmogaus prigimtis? Robbe - Grillet pasisako atmetęs klasikinę žmogaus sampratą, kuria sekdamas rašytojas gali kurti vieningus, nors ir sudėtingus, charakterius, kurie romano bėgyje išliktų atpažįstami. Nathalie Sarraute irgi teigia: "Charakterių pristatymas ir jų išvystymas šiandien yra neįmanomi. Nėra gero ar blogo žmogaus, šykštaus ar dosnaus, nes žmogus yra tuo pačiu metu ir geras ir blogas, ir šykštus ir dosnus. Žmoguje aš randu ne pastovų asmenybės branduolį, bet nuolat besikeičiančius, nepastovius jaus-

mus, mintis". Šiems jausmams Nathalie Sarraute atsisako duoti įprastinius vardus, nes ji juos stengiasi pagauti tokioje primityvioje, pirminėje formoje, kad jie lieka proto neatpažįstami, vardu nepavadinti. Tad atrodo, kad naujame romane yra visiškai atmetama apčiuopiamos asmenybės sąvoka ir tuo pačiu atmetamas personažas. Skaitytojui pristatomas ne veikėjas, bet neryškių, nepastovių, primityvių jausmų, impulsų tėkmė. Asmenybės ir personažas subyra į tūkstantį gabalėlių ir todėl susidaro bendras įspūdis, kad naujame romane iš vis žmogaus nebėra. Šita žmogaus dingima, pasišalinimą naujasis romanas pabrėžia veikėjų nuotrupomis, duodamas ne pavardes, bet nublukusius vardus, kartais juos tik raidėmis pavadindamas: A, B, C; kartais jiems duodamas ne įvardžius, jis, ji, bet tą prancūzišką anonišumą, bendrąjį ir visiems tinkantį "On". Jo žmogus yra anoniškas, nuasmenintas, nupilietas — bespalvis balsas, be kūno, be asmenybės, o ne gyvas personažas.

Personažų vietą naujame romane dažnai perima konkretūs daiktai. Iš tikrųjų, ne vienas Robbe - Grillet ar Michel Butor romanas, atrodo, susideda iš begalo ilgų daiktų aprašymų. Tiesa, aprašymus mēgo ir tokie klasikai kaip Balzakas ar Flaubert, tačiau šie aprašymai visada turėjo ryškia, su personažu susištą paskirtį. Balzakas aprašo miestus, gatves, kambarius, kuriame gyvena jo Tėvas Goriot, todėl, kad šie konkretūs daiktai atspindi pačius veikėjus. Aprašyti jam yra sukurti tą aplinką, kuriame romanas vyksta ir be kurios neįmanoma suprasti veikėjo; aprašymas Balzakui yra priemonė veikėjams pristatyti, todėl ir jo aprašomieji daiktai tiek paženklinami žmonių emocijomis, mintimis, jausmais. Naujieji rašytojai, tačiau, atmeta šitokią aprašymą, kuris daiktus "sužmogina" ir visur mato žmogaus pėdsakus. Jis pasirenka vadinamąjį neutralų, objektyvų aprašymo metodą: jo daiktų aprašymuose žmogaus atspindžių neįsivaizduojama, greičiau susidaro įspūdis, kad romane

Prasiskleidę žiedai...

Henrikas Blyskis

Piešinys — Ofortas (69 meno galerija, Chicagoj)

yra ne žmogus, žvelgias į daiktus ar su jais gyvenas, bet foto aparato akis, kuri, judėdama nuo vieno daikto iki kito, pastebi jų spalvas, matuoja jų dydį ar atstumą nuo kitų daiktų. Savo šitokią aprašymo techniką paremdamas, Robbe - Grillet ir sako, kad daiktai nėra nei vienoki, nei kitoki — liūdni, linksmi, menki, didingi, gražūs, biau rūsi — jie visai paprastai, pirmoje eilėje yra, egzistuoja. Šitokių daiktų buvimą Robbe - Grillet stengiasi perduoti skaitytojui, paneigdamas, kad yra galimas ryšys tarp žmogaus ir daiktų, daiktams užleisdamas pagrindinę vietą, taip, kad žmogus, kuris daiktus regi, tampa kažkokiu neutraliu žvilgsniu, ne asmeniškai sąmone, kuri daiktus pastebi.

Jei naujame romane nėra žmogiškai gyvenančio personažo, jame taip pat nėra laiko perspektyvos ar įvykių, kurie susipintų į vientisą intriga. Neutraliam stebėtojų, kuris rekorduoja daiktų buvimą, viskas yra dabartyje, viskas atsitinka esamajame laike; įvykių jis nesuriša vieno su kitu, jis neatpažįsta, kas atsitiko anksčiau, kas vyksta dabartyje, kas tik gali įvykti. Įvykiai nesusipina į personažo istoriją, jo gyvenimą. Išnyksta įprastinė intriga ir laiko pajutimas. Įvykių gabalai egzistuoja neaiškioje, neutralioje dabartyje.

Šis naujasis romanas yra susilaukęs nemaža kritikos. Jis yra populiarus, nes jis yra neįprasta naujovė. Tačiau net jo gynėjai nedrįsta teigti, kad po

penkiasdešimties metų Robbe - Grillet ar Nathalie Sarraute bus lygiai dažnai skaitomi kaip ir šiandien. Aišku tai, kad naujasis romanas yra atradęs naujų literatūrinių priemonių ir ta prasme jis jau keičia visą prancūziško romano evoliuciją. Tačiau ar jis turi ką nors vertingo pasakyti? Ar jis patraukia tik savo meistriską techniką, kuri vien tik užslopina, užtemdo mintį?

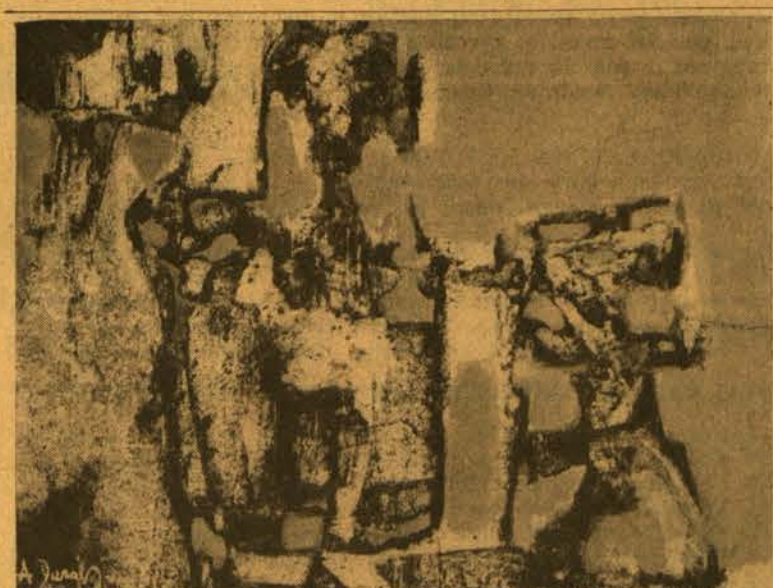
Atsakymo ieškant, galima prisiminti Jean Paul Sartre žodžius, kuris rašė, kad kiekviena literatūrinė technika, kiekvienas literatūrinis stilius išplaukia iš tam tikros metafizikos, iš tam tikros pažiūros į žmogų ir jo ryšius su pasauliu. Todėl ir stilius veda į autorius pasaulėžiūrą. Tačiau ar yra kokia nors pasaulėžiūra (kokia nors "metafizika") naujame romane? O gal jis yra nebylys, gražus žaidimas naujomis literatūrinėmis priemonėmis. Šios pasaulėžiūros ieškant, reikia pripažinti, kad pačiuose romanų puslapiuose mes jos neatrandame. Tačiau šiam naujam romanui būdinga tai, kad jis su paskutiniuoju puslapiu nesibaigia. Knyga užvertus, jis egzistuoja, nejučiomis keičiasi — yra toliau rašomas skaitytojo sąmonėje ir pagaliau tampa kitokia, negu jis buvo knygos puslapiuose. Pavyzdžiui, minėjau, kad naujame romane nėra personažų. O tačiau perskačius tokį veikalą kaip Robbe - Grillet "La Jalousie", neįmanoma sustoti ir galutinai tarti, kad jame nėra personažų ir intrigos. Esame priversti patys kurti personažus ir intriga, juos atstatyti iš romane duodamų nuotrupų. Kažkoks tradicinis personažas ir beveik tradicinė intriga susidėsto skaitytojo spėliojimuose, jo sąmonėje. Ar panašiai išryškėja ir tam tikra naujojo romano pasaulėžiūra? Į šį klausimą šiandien sunku atsakyti. Aišku tai, kad vienos, visiems bendros pasaulėžiūros naujieji rašytojai neturi. Bandant juos visus vienu sakiniu charakterizuoti, tegalima pasakyti, kad jie, atmesdami personažus, laiką, pastovią asmenybę, pasisako ir už nuasmenintą žmogų, kuris neįstengia užmegzti prasmingų ryšių su daiktiniu pasauliu ir žmonėmis ir nesuvokia, kas jis iš tikrųjų yra.

Šita nupilieta, nužmoginto žmogaus, — besielio žmogaus, — neutralaus žvilgsnio mintis yra sunkiai suderinama su krikščioniška žmogaus sąvoka, su krikščioniškos pažiūros į asmenį nepriylgstamą vertę. Tačiau šio naujojo romano atstovų tarpe matome vieną rašytoją, kuris yra ne tik katalikas, bet giliai tikintis žmogus, savo literatūriniuose straipsniuose teigias, kad tikintio kūrėjo misija yra kitokia nei to kūrėjo, kuris netiki Dievą. Šis rašytojas yra Jean Cayrol. Įdomu pažūrėti, kaip jis savo romanuose suderina naujasis literatūrinės krypties ir krikščionišką tikėjimą.

Jean Cayrol literatūroje pradėjo reikštis dar prieš Antrąjį

pasaulinį karą ir Prancūzijoje buvo pagarsėjęs ne kritikos straipsniais ar romanais, bet poezija. Karo metu jis dalyvavo pogrindyje ir vokiečių suimtas buvo uždarytas koncentracijos stovykloje. Grįžęs, jis nustojo rašęs eilėraščių, bet vis daugiau ir daugiau susidomėjo romano menu. Romanų jis yra atspausdinęs per dešimtį. Savo literatūriniuose straipsniuose jis paremia Robbe - Grillet, Michel Butor ir Nathalie Sarraute idėjas ir yra laikomas šių naujųjų rašytojų vyresniuoliu broliu. Jo romanų technika yra moderni. Pavyzdžiui, jis mėgsta neutraliu žodžiu aprašyti konkrečius daiktus; ne vienas, bet visa eilė jo romanų puslapių aprašo, detalėse ir objektyviai, tai švarą, tai sagas, tai batų raiščius, tai paprastus valgomuosius daiktus: duoną ir kavą. Jean Cayrol daiktai yra dažnai realiesni ir gyvesni nei jo žmonės ir todėl žmogų - asmenį iš romanų puslapių visiškai išstumia. Laiko tėkmės čia taip pat neįsivaizduojama: nėra nei praeities, nei dabarties, tik vis ta pati, bespalvė diena. Nėra nei veiksmo, nei intrigos. Jean Cayrol romanų turinys greičiau susideda iš atskirų, sunkiai surišamų epizodų, neryškių žmonių kelių, klaidžiojimų po miestų gatves. Panašiai Jean Cayrol atsisako skaitytojui pristatyti veikėjus - personažus. Iš tikrųjų, jo romanuose personažų nėra; jie yra neryškūs, be charakterio, be būdo ypatumų, kuriuos būtų galima suprasti, analizuoti. Jie yra tik šmėklos, žmogaus šešėliai, bespalvis balsas, žmonės, neturį giminių, šeimos, praeities; neturį jokio individualumo. Visur jaučiame nuasmenintą, nupilieta, pasimetusi žmogų, be vietos, be pareigų, be draugų, be profesijos, be jam vienam skirtų ypatumų.

Tačiau nors Jean Cayrol kūryba turi daug bendro su vadinamuoju naujuoju romanu, ji taip pat daug kuo nuo jo vis dėlto skiriasi. Skirtumas jaučiamas tame, kad žmogaus pasimetimą, jo nuasmeninimą Jean Cayrol laiko ne žmogaus esmės savybe, bet tikta laikiniu stoviu, iš kurio žmogus veržiasi išsivaduoti. Jo romanuose girdimas pvz. Marguerite Duras

Alfonsas Dargis

Kompozicija

Jean Cayrol

VEJAS I

Niekad, niekad nebuvo artimesnių draugų kaip vėjas ir aš, tiek siela, tiek kūnas. Mes turėjome vieną, iš dviejų sudarytą, širdį, aš ir jis buvome daugiau nei sąjungininkai, lyg jaučė vienas į kitą, neapsakomai vieningi.

Visus mano jausmus jis tučiuojau įsisavindavo, netgi tokią sunkią žemę jis sudrebindavo. Jis man atskleidavo savo aistras, o aš savo troškimus, aš jam dovanodavau visus džiaugsmus, kad juos išplestu, ir man būdavo malonus jo kankinantis guolis.

Daugiau nei patikėtiniai, sudarydami vieną būtybę, aš likau nemažiau žmogus, o jis nedaugiau kaip vėjas, tačiau mes buvome kilę iš skirtingų viešpatijų. Ir atsitiko, kad vienądien pradėjo ryškėti baisūs ženklai, kad visa pasaulyje vaidijasi.

Aš pamačiau jį savo meile besidalinti su kitu, aš jutau jį esant abejingą, kai aš ką pamildavau. Mes vienas kitą klausinėjome, nerimdam dėl savęs, bent taip aš galvojau, nes jis buvo kurčias erzinančioje paslaptėje būtybių, kurias mylime...

VEJAS II

Ir nerimas didėjo, vakarais, kai savo gulyje artimas kaip niekad anksčiau, jis mane prašė palaukti... Vadinasi, jis turėjo žaisti, kurie man buvo draudžiami... Aš nebegalėjau suprasti, aš tariu jam viską atidavęs: tačiau nuo dabar aš prašiau, kad manęs išklaustų.

Šį prašymą aš kartojau kiekvienam! Ir mano širdis jį priėmė, netgi pakentė, kaip pikta antro gimdymo pranašaujant. Mano vėjas, mano puikis vėjas, ar jis neklaidžiojo, užgožtas savo vis labiau slegiančio nešulio?

Jis skverbėsi į mūrą, dulkė prie dulkės, jo laukimas sudrebindavo mažiausią mano žingsnį, aš nebeįkvėpdavau nieko iš akmeninės burnos, išskyrus gulincio akmens skonį; kažkur tolybėse jis, matyti, gavo kitą būtybę, o ne mane.

Mano vėjas, ką tu darai šešėlyje? Ką glamonėjai tu, kuris mane liūliavai? Aš stovėjau veidu į mūrą, ir tu pralėkė; matydamas mano nusiminimą, pasakė: "Pasilik ištikimas, dar truputį palauk!" — ir aš tau paklausau...

VEJAS III

Jau nebebuvo kalbos apie jungtinį didįjį skrydį, sąjunga beveik suiro, ji tapo įkryta mintim, visa apsivertė, netgi išvadavimas; aš dusau nuo intymumo, giliai alsuodamas. Mirtis, tikriausiai mano mirtis, graužė mano širdį.

Tai tęsėsi ilgai, labai ilgai: aną naktį kažkas trasktelėjo, sutirpo kaip šerkšnas, kaip atsiverias kapas, kuris išleidžia ne baisy kvapą, bet pažadėtą atodūsi, prieš mano norą laukiama, man norint gyventi.

Naujas vėjas. Jis pakilo, aš galėjau jį apglėbti, įsilioti į jį, tokį mažytį, tokį virpantį... Nors jis žmogui tik saujelė, tačiau vėjas... Kaip niekad anksčiau, aš laukiu ir nebegaliu laukti: bet jis turi pakilti ir visa iš laiko atsiimti...

Išvertė P. Gaučys

kūryboje, bet išsikaite, suprantame, kad Cayrol romanas teigia žmogų esant ne bespalviu balsu, bet balsu, kuris visomis savo jėgomis veržiasi tapti žmogumi, grįžti į savo tikrąjį, pirminį, pilnai žmogišką būvį, į savo tikruosius namus.

Šitokią gyvenimą grįžtančią būtybę Jean Cayrol pavadina Lozoriumi ir jį plačiai aprašo savo straipsniuose, kurie buvo surinkti į knygą, pavadintą "Lazare parmi nous". Šioje knygoje Jean Cayrol rašo, kad modernus žmogus yra tas Evangelijos Lozorius, kuris, Kristaus iš mirties prikeltas, grįžta gyvenimui. Tačiau, iš šalto kapo kildamas, jis lieka paženklintas mirties įvykiu žyme ir gyvenimą grįžta sužalotas, be praeities ir be atminties, ne pilnu žmogumi, bet anoniminiu balsu, kuris neįsivaizduoja savo individualumo, nepažįsta savo veido, ne tiek gyvena, kiek yra įstrigęs neutralioj erdvėje tarp egzistencijos ir

nebuvimo. Šitas Lozorius yra, be abejo, iš koncentracijos lagerio grįžtas žmogus. Tačiau Jean Cayrol kūryboje jis įgauna platesnę prasmę ir simboli-zuoja modernųjį žmogų apskritai, tą, kuris grįžta iš kažkokios mirties, kurioje sapnas ir iliuzija buvo vienintelė realybė, apsaugojanti žmogų nuo visiško išnykimo. Lozorius, Jean Cayrol aiškina, gyvena pasaulyje, kuris buvo be ribų, be realumo, be konkretumo — lyg tuštuma. Gyvenimas grįžus, jam reikia nepaprastų pastangų tikėti, kad jis esąs čia, šitoje vietoje. Jam sunku tikėti tikrove; jį supa daiktai, bet šių daiktų paskirties jis nesupranta, jis negali su jais susiršti ir tapti jų savininku. Jis juos tik skolina, lygiai kaip jis skolinas žmogiškų jausmų, savybės: jis nesupranta, kad jos ir jam priklauso.

Šitas iš mirties grįžtas Lozorius yra ypač įspūdingai atvaizduotas trijų dalių veikalė, Je vivrai l'amour des autres. Pirmame veikalto tome į skaitytojus prabyla tylus, anoniminis balsas, kuris savo žodžių nesibaigiančia versme bando užlieti jį supančią tylumą. Šis balsas be veido, be vietos, be draugų, be profesijos, be žmogiškos šilumos. Jis taria: "aš esu šaltai ir žiemai priklausęs". Jis neturi praeities: "Aš visada gyvenau šeštadienio popietę. Mano viena popietė su kita nesusiriša". Nežinome, kiek šiam balsui metų ir kas jam atsitiko. Tačiau jo klausome. "Tu negali prie jo priartėti", skaitytojui taria pats autorius, "tu negali su juo dalintis namais ir duona, kuri Dievą įveda žmonių tar-

(Nukeita į 4 psl.)

JEAN CAYROL MODERNIŲJŲ RASYTOJŲ TARPE

(Atkelta iš 3 psl.)

pan. Tu jo išsigąsi ir sakysi, kad ne taip būnama žmogumi. Tačiau leisk jam kalbėti. Jis neskals daugiau, nei jis žino ar mato dabartyje. Jis tik visuose užkampiuose, savo baimėje, savo vienuoj, savo kasdieniškuose įpročiuose ieško gyvenimo, kuris būtų panašus į tikrąjį, didį gyvenimą. Savo klaidžiojimu po miesto gatves šitas balsas ieško gyvenimo ir kitų pripažinimo. Jis užsuka kėpyklon, garsiai trenkia durimis, kad būtų pastebėtas, užkalbintas ir per kitų pripažinimą pasijustų gyvenas.

Tačiau Jean Cayrol žmogus gyvenimas pirmiausia grįžta per daiktus. Todėl ir pirmoje dalyje šį balsą jaučiame mums kalbant apie daiktus: "Aš eisiu į krautuvę ir pirksiu visus jos daiktus", taria balsas. Pradžioje šie daiktai balso regimi tolyje: visi lyg už stiklo, krautuvės vitrinose, nerealūs. Į mus kalbas balsas pastebi tik jų nerūšias formas ir todėl sako: "Emiau rąkon paukštį, bet paukščio vietoje tebuvo plunksnų paslėpta tuštuma". Pamažu daiktai įgauna realumo, su jais užmezgamas ryšys, ir tada jaučiame Lozorų, kopiantį žmoniškumui. Be praieities ir be draugų, Cayrol žmogus pirma su pasauliu susiriša per daiktus, kurie benamiui žmogui, iš gyvenimo ištremtajam, sudaro pirmąją, primityvią, bet džiuginančią ir raminančią bendruomenę. Kodėl šis pirmasis išganymas ateina per daiktus, Jean Cayrol skaitytojai pilnai nepaaiškina, tačiau savo vienu draugu jis yra prisipažinęs: "Kartą, būdamas koncentracijos stovykloje, radau ir rąkon paėmiamą baltą kiaušinio lukštą. Tada mano veidu riedėjo ašaros. Šis baltas kiaušinio lukšto trupinėlis man atnešė prarasto pasaulio atspindžius. Supratau, kad daiktuose išlieka žmogaus rankų žymės. Todėl jie ištremtuosius sueriša su prarastu pasauliu".

Jean Cayrol manymu, žmogus nėra žmogus, jei jis nėra savininkas; kadangi su daiktais lengviau susirišti nei su žmonėmis, Lozorius gyvenimas grįžta per daiktus.

Antrojoje veikalo dalyje, Les premiers jours, anonimiškam balsui duodamas vardas Armand. Jis pasidaro žymiai realus, regimas, kitų matomas, kas autorius pabrėžia, jam duodant ne įvardį "on", bet "jis". Daiktų pasaulį čia pakeičia žmonių figūros, kurių jausmais Armand bando gyventi. Palikęs savo viešbučio anoniminį kambarį, jis gyvena savo draugo Alberto ir jo mylimos Lucette bute, jų šešėlyje. Jis pats nemoka jausti, bet jis atpažįsta, kad yra galimi ryšiai tarp žmonių ir, sekdamas ir stebėdamas savo draugus, jis skolinasi jų meilę ir taip priartėja prie žmoniškų jausmų. Romano pabaigoje jis savyje pajunta pavydą ir supranta, kad jis yra išmokęs mylėti. Tada jis verčia iš džiaugsmo žmoniškais ašaromis ir sako: "Kas

mane paliko? Kažką praradau!" Šis pajutimas, kad jis yra kažką praradęs, įžiebia viltį, jog ir vėl bus įmanoma gyventi ne per kitus, bet su kitais. Romanas baigiasi žmoniško bendravimo nostalgija.

Trečioji dalis pavadinta Le feu qui prend. Čia Armand grįžta į savo gimtą miestą, suranda savo motiną, patėvį, patėvio sūnų ir dukterį. Šis grįžimas šeimon veikėjui turi dvigubą prasmę: per šeimą jis ieško savo praieities ir bando įsijungti pilnu nariu į žmonių bendruomenę. Tačiau motina miršta, nestengus su sūnumi atvirai pasikalbėti ir jam papasakoti apie jo vaikystę. Patėvis girtuokliauja, sūnus policijos už vagystės suimamas. Šeima subyra. Tačiau tai šeimos vertės nemažina. Armand supranta, kad šeima, kokia ji bebūtų, yra tarpininkas tarp nuasmeninto žmogaus ir jo siekiamo žmoniškumo. Šeima yra aplinka, kurioje galima gyventi, rinktis, su kitais susitikti, gyventi žmoniškos meilės ar neapykantos jausmais ir per šitą jausminį bendravimą susirišti su žmonėmis, tapti savininkais. Atrodo, kad žmonės ir šeima Jean Cayrol yra tas antrasis išganymo laipsnis, kuris individą įterpia istorijos tėkmės ir padaro savininku, ne daiktų, bet žmonių.

Romanui baigiantis, pagrindiniam veikėjui atsiveria dar viena perspektyva, dar vienas pasaulis, į kurį jis turi įžengti. Šeima subyrėjus, jis lieka vienas su patėvio dukterim, kuri būdama mistike, Armand veda į dvasinį pasaulį, kuriame Armand išmokyti santykiauti su antgamtinio Gėrio. Šios antgamtinės būtybės Jean Cayrol Dievu nepavadina. Jis pats prisipažįsta: aš savo romaną rašau savo netikėjimu ir bijau išstarti Dievo vardą. Tačiau vis tiek galima spėti, kad Armand, savo kelionėje, perėjęs daiktų ir žmoniškų ryšių pasaulį, pabaigoje susitinka su krikščionišku, asmeniškumu Dievu. Kritikai aiškina, kad jei Jean Cayrol trilogiją tęstų, ketvirtasis tomas turėtų būti teologinis veiklas arba mažų mažiausiai tradicinis romanas, kuriame

Dail. V. K. Jonynui (dešinėje) 60 metų amžiaus proga New Yorko dailininkų jam suruoštamame pagerbime kalbasi su skulptorium V. Kaba. Už jų matyti rašytojas Paulius Jurkus ir dail. Vida Kristolaitė.

Armand, tapęs sersonažu, toliau taptų tikiniu ir tuo pačiu pilnu žmogumi. Tokio ketvirtąjo tomo Jean Cayrol nėra šio šian dien kiekviename naujame romane žmogaus kelionę į žmoniškumą jis vėl pradeda nuo pat pradžių. Tačiau galima tarti, kartu su vienu marksistu kritiku, kad Cayrol romano pabaigoje atsiveria teologinė perspektyva. Atviru žodžiu Cayrol skaitytojai neaiškina, tačiau galima spėti, kad jis savo kūryba stengiasi atvaizduoti žmogaus, o gal net ir visos žmonijos kelionę į pilną žmoniškumą, į susitaikymą, į atpirkimą, kuris savo paskutiniame laipsnyje atbaigiamas santykiu su Dievu. Ne vienas kritikas cayroliško žmogaus kelionės pavadina Svetojo Gralio ieškojimu.

Jean Cayrol nėra optimistiskasis, entuziastiškos spalvos rašas autorius, nes jame stipriau jaučiamas tas neišaiškintas, visai žmogui duotas, katastrofiškas įvykis, kuris žmogų nužmogino. Tačiau iš kitos pusės Jean Cayrol yra pilnas

vilties ir pasitikėjimo. Jis jaučia, kad žmogus lieka žmogumi net tada, kai viskas iš jo yra atimama. Jo siela ašugriaunama; skausme, agonijoje, baimėje, žmogus lieka tas, kuriam skirta išpildinti, grįžti į žmoniškumą, prisikelti. Norisi spėti, kad Jean Cayrol Lozorius, Kristaus prikeltas, grįžta į Kristų. Jis yra vilties ir susitaikymo simbolis.

EXPO 67 PASAI

Nusipirkite su nuolaida Expo 67 pasus Montrealio Lietuvių Kredito Unijoje "Lite". Pinigus siųsti Kanados doleriais pridėdant 50 ct persiuntimo išlaidoms.

Rašykite: "Litas", 1465 De Seve St., Montreal 20, Quebec, Canada

Pasų rūšis	Suagusiems	Jaunimui 13-22 m.	Vaikams 2-13 m.
1 dienos	9.00	8.00	4.50
2 dienos	12.00	10.00	6.00
3 dienos	2.20	2.50	1.10
4 dienos	2.50	2.50	1.25
5 dienos	4.65	7.00	2.90
6 dienos	8.00	12.00	3.80
7 dienos			5.25

EXPO 67 NAKVYNĖS

Montrealio centre, moderniškaime name, išnuomojami atskiri kambariai padidinti ar savitėmis pradedant gegužės mėnesiui. Informacija siunčiama nemokamai.

Rašyti: P. O. Box 41, Station „S“, Montreal 20, Quebec, Canada

ISPANŲ RAŠYTOJAI 1967-sius METUS PRADEDANT

Pradedant naujuosius metus reikia konstatuoti, kad ispanų plunkstalaui gretos yra labai įvairios, įdomios ir turtingos. Nūdienė ispanų literatūra pirmoje vietoje apima novelę, pasaką, biografiją, poeziją, istoriją ir humorą.

Pirmoje eilėje reikia paminėti Angelio Marijaus de Lara novelę iš ispanų pilietinio karo, žvelgiant į jį nugalėtų respublikonų požiūriu, pavadintą "Las Ultimas Banderas" (Paskutinės vėliavos). Martinas Vigil, plačiausio masto rašytojas, pateikė skaitytojams taipgi socialinio tipo novelę: "La ciedad contra Miguel Jalon" (Visuomenė prieš Migelą Jaloną), kurioje nuodugniai analizuojama Ispanijos jaunimo palyginti negausūs nusikaltimai. Kitas jo be pavadinimo veikalas, skirtas mergaitėms, ypač mokyklinio amžiaus. "Cinco horas con Mario" (Penkios valandos su Marijom) yra šeimyninio pobūdžio novelė, parašyta Miguelo Deiles, apie šio krašto šeimas bei retas jų tradicijas išsiskyrimo atveju.

Rašytojas Lopez Pacheco praieitų metų paskutiniomis mėnesiais parašė poemą, pavadintą "Orden publico" (Viešojo tvarka). Pastarosiomis dienomis išėję iš spaudos to paties autoriaus knyga "La hoja de parra" apie seksualinį ispanų gyvenimą. Rašytoja Elena Quiroga netrukus pasieks į dienos šviesą sentimentalų novelę "La pasión de vivir" (Karštas troškimas gyventi). Castillo Puche savo veikale "El Cingulo" (Juosta) nagrinėja painią kunigo gyvenimo problemą Ispanijoje. Šis pats autorius

parašė kitą įdomų ir intymų veikalą apie žymųjį amerikiečių rašytoją Hemingway. Rašytojas istorikas Alejandro Nunjez Alonso greit išleis savo veikalą, pavadintą "Sol de Babilonia" (Babilono saulė) — tai trilogija iš asirų - babiloniečių vado Semiramio laikmečio, gyvenusio IX-me šimtmečiuje prieš Kristų. 1967 metų pirmaisiais mėnesiais laukiama iš spaudos išeinant novelisto Zunzuneguijo veikalo "La frontera delgada" (Liesa siena), kurioje labai humaniškais temomis ir frazėmis atvaizduojama vienos sanatorijos gyvenimas.

Apie jūras ir jūrininkų gyvenimą išėis Ignacio Aldecoa ve-

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilo pas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Chicago, Illinois 60642
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

Apšild. Krosnys ir Boileriai ISVALOMI IR TAI SOMI

Perkeliami į apšildymą gau, nuo \$10.00 24-valandų patarnavimas. Skambinkite 737-8000.

SOUTHWEST SUPREME HEATING AND AIR-CONDITIONING

2917 West 59th Street

SOPHIE BARCZO RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8.30 iki 10 val. ryto. Vakaraus pirmadienio 7 val. vakaraus.

VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEALOCK 4-2413

7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ COSMOS EXPRESS

MARQUETTE GIFT PARCEL SERV

3 skyriai Chicagoje:

2608 69th St. Tel. WA 5-2787

2501 69th St. Tel. W2 5-2737

3212 So. Halsted St. Tel. CA 1-1664

Lietuvių bendrovė, kuri turi teisę siuntinius siųsti bei tarpininkauti tiesiai savo vardu iš Chicago į Lietuvą.

Didelia pasirinkimas geriausios rūšies medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.

E. ir V. Zukauskai

CIRCUIT TV & RADIO (LIETUVIAI) Sav. DAN LIUTIKAS

NAUJŲ PARDAVIMAS — VARTOJAMŲ TAISYMAS

GREITAS patari navimas — GARANTIJA — KREDITAS

2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų. Chicago Taupymo Bendrovė stengiasi būti stipri finansinškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedami darbais ir finansais, kad galėtume pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$84,000,000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypačiai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje

Atsilankę pamatysite gelėmis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą. Laimės Saitinėlį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1,200.00. Pamatysite plačiai žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų su-

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MCSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money

sirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštą dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypačiai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrį, kuriame taupomi mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5 1/4%. Šiandien mokslas kainuoja nuo \$6,000 iki \$12,000 ir

- order checks. No service charge
16. Two large Free Parking Lots to members.
17. Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers.
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members
12. U. S. Postal Stamps Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service

VISUOSE
TAUPYMO
SKYRIUOSE

Federalinės vyriausybės apdraudus įstaigoje visos taupymo saskaitos apdraustos iki \$15,000.00

daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutaupysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis ir mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereikia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi)

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY 12:00 P.M.—8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M.—4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M.—8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M.—8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M.—12:30 P.M.

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI

Ekspertiniai užduodami naujus ir tai senus. Pilnai apdraudę darbas garantuojamas.

A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8777

A. ABALL ROOFING CO.

Jaukta prieš 43 metus.

Dengiamo visu rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminius, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome iš lauko. Taisome mūrą—"tuck-pointing". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuojamas.

LA 1-6047 arba RO 2-8777

Skambinkite bet kuriuo laiku. Apie kainas nemokamai

AR GALIMA UŽMIRŠTI SIAULIŲ TEATRĄ?

(Atkelta iš 2 psl.)

ir vaisingi. Gal būt, būtų buvę geriau grįžti į savo vagonus poilsui, nes rytojaus dieną vėl laukė darbas. Bet nebuvo galima įžeisti žmonių. Pagaliau ir patiems aktoriams buvo įdomu pabendrauti su visuomene.

Prisimenu, kaip žiūrovai priimdavo mus visur labai entuziastingai. Po kiekvieno spektaklio visuomenės atstovas užlipdavo į sceną su prakalba ir gėlėmis. Jau buvo minėta, kad vykdavome ir į Latviją. Reikia pasakyti, kad latvių teatralai priimdavo mus labai nuostabiai ir draugiškai. Net pasitikdavo mums stoty su orkestru ir gėlėmis, o stoties bufete laukė mums paruošti pietūs. Gi po spektaklio suruošdavo visuomet mums didelius priėmimus labai geroje patalpose.

Tik tada mes, tur būt, dar neapratome, koki naudingą ir reikšmingą darbą savo tautai atliekame.

Teatru įsikūrus Šiauliuose, kritikos kaip ir nebuvo. Rašydavo apie teatrą, šiaip teatro gerbėjai, kai kas iš žiūrovų. Rimtesnės kritikos sulaukdavome, jei užklysdavo į spektaklių teatralų iš Kauno.

Geresnės sąlygas išvydome, kai teatras įsikūrė Klaipėdoje. Ten jau buvo didelė ir gera scena, jauki salė su labai gera akustika. Kalbant pustoniais, buvo girdimas publikoje kiekvienas žodis. Pats teatro pastatas buvo dailus. Tai buvo vokiečių teatras, magistrato žinioje. Mes jame buvome tik kampininkai. Turėjome dalintis patalpomis su vokiečių aktorais. Tačiau vokiečių aktoriai lankydavo mūsų spektaklius, buvo kolegiski, korektiški ir prisipažindavo, kad jie negali pasiekti tokių gerų rezultatų.

Čia prisiminiau gana įdomų faktą ir negaliu jo neaprašyti. Pačioje pradžioje Šiauliuose, berods, po dviejų sezonų kilo didelis pavojus mūsų teatrui. Švietimo ministerija buvo pasiūšusi neva taupumo, o gal kitais sumetimais jį uždaryti. Bet galop tas nelemtas sumanymas nebuvo įgyvendintas. Skrajojantis teatras per porą metų įsigijo labai stiprų užnugarį. Jau buvo žiūrovai visų miestų, kuriuose vaidindavome. Pasipylė į švietimo ministeriją memorandumai. Pradėjo važiuoti delegatai iš daugelio Lietuvos miestų, reikalaujanti tą teatrą palikti gyvuoti ir toliau. Buvo motyvuojama tuo, kad kultūros ir meno židynis — teatras būtinas ir šiaurinei Lietuvai ne vien tik Kaunui. O ir tas, kad Šiaulių teatras mažiausiai apsunokino švietimo ministeriją. Savo egzistenciją jis visai pateisino ta prasme, kad žiūrovų buvo visuomet su kaupu. Gi žiūrovai sunėšė ir reikalingas pajamas. Tad švietimo ministerijai nebuvo pagrindo spyruotis prieš Šiaulių teatrą. Tuo tarpu Kauno Dramos teatre kartais reikėdavo iškoti žiūrovų tuščioje žiūrovų salėje.

Argi iš JAV gyvenančių kritikų nei vienas nelankė Šiaulių teatro ir niekas nieko nežino apie jį?

Ne vienu atveju kritikas, norėdamas išgarbinti savo mirusį draugą, rašo: kad tasai miręs draugas, atvykęs į Klaipėdos teatrą, pasidarė iškiliausiu režisieriumi. Bet ar gerbiamas kritikas yra buvęs Klaipėdos teatre? Jei taip, tai kokius pastatymus yra jis matęs mirusiojo draugo arba kitų Klaipėdos teatro režisierių? Aš, rašydama apie kritiko mirusį draugą, nesu linkusi paneigti jo režisūros darbų, tik tai noriu pasakyti, kad gerb. kritikas, rašydamas apie jo nuveiktus darbus, neturėjo minėti Klaipėdos teatrą, nes pastarasis yra išaugęs ir subrendęs be jo. Kai jis atvyko į Klaipėdą, tai Klaipėdos teatras jau

buvo pasiekęs aukšto lygio pakopą.

Esama dar ir tokių kritikų, kurie klastoja teatro istoriją, rašo apie aktorius, kurie nėra niekad vaidinę vienuose ar kituose veikaluose. Gal ir ne iš piktos valios? Gal tik nežinodami? Bet tokiu atveju galima žinias surinkti. Reikia tik užklausyti tuos, kurie anuose veikaluose vaidino, reikia bent pažiūrėti į spektaklių programas. Juk jose atspausdintų vardų niekas negali pakeisti kitais!

O apie Šiaulių skrajojantį teatrą jau galima parašyti visą knygą. Manau, kad ji nebūtų niekam nuobodi. Buvo daug darbo, daug įdomių nuotykių, daug humoro ir gausių anekdotų. O svarbiausia — buvo nuveiktas didelis kultūrinis darbas. Prisiminus visus nepatogumus — šaltį, karštį, blogas patalpas, perkrovimą darbais, vis dėlto nėra pakankamo pagrindo verkėti ir gailėtis arba keikyti nueitą kelią. Visi tie sunkūs išgyvenimai yra atpirtki ir atlyginti tuo, kad žiūrovų minios stebėjo ir išgyveno tą patį gyvenimą, kurį mes atstovavome.

Šiaulių Valskybinio dramos teatro kolektivas gastroliu metu.

ma, kurį mes atstovavome atvaizduoti scenoje.

Yra kokių prisiminti, kai vienas iš ano meto "aukštuolių" yra pasakęs: kam iš viso reikalinga drama? Reikia pabrėžti, kad jis čia kalbėjo apie dramos teatrą aplamai. Ar nekeista tai girdėti? "Opera", tęsė anas "nepasiekiamasis", "tai kas kita. Atvažiuoja iš užsienio aukšti pareigūnai, diplomatai, ministrai... Kur juos vakarais dėti? Ogi galima nuvesti į operą arba į baletą išsiblaškyti... O drama... kam reikalinga drama?", tęsė "autoritetingasis".

Tačiau aš esu kitos nuomonės. Nenoriu pasakyti, kad nereikėjo vesti iškilių žmonių į operą. O ne! Opera ir baletas yra taip tik Kaunui. O ir tas, kad Šiaulių teatras mažiausiai apsunokino švietimo ministeriją. Savo egzistenciją jis visai pateisino ta prasme, kad žiūrovų buvo visuomet su kaupu. Gi žiūrovai sunėšė ir reikalingas pajamas. Tad švietimo ministerijai nebuvo pagrindo spyruotis prieš Šiaulių teatrą. Tuo tarpu Kauno Dramos teatre kartais reikėdavo iškoti žiūrovų tuščioje žiūrovų salėje.

Argi iš JAV gyvenančių kritikų nei vienas nelankė Šiaulių teatro ir niekas nieko nežino apie jį?

Ne vienu atveju kritikas, norėdamas išgarbinti savo mirusį draugą, rašo: kad tasai miręs draugas, atvykęs į Klaipėdos teatrą, pasidarė iškiliausiu režisieriumi. Bet ar gerbiamas kritikas yra buvęs Klaipėdos teatre? Jei taip, tai kokius pastatymus yra jis matęs mirusiojo draugo arba kitų Klaipėdos teatro režisierių? Aš, rašydama apie kritiko mirusį draugą, nesu linkusi paneigti jo režisūros darbų, tik tai noriu pasakyti, kad gerb. kritikas, rašydamas apie jo nuveiktus darbus, neturėjo minėti Klaipėdos teatrą, nes pastarasis yra išaugęs ir subrendęs be jo. Kai jis atvyko į Klaipėdą, tai Klaipėdos teatras jau

Šiaulių Valskybinio dramos teatro kolektivas tik ką atvykęs iš Kauno Valskybinio dramos teatro į naujai įsteigtą teatrą Šiauliuose 1931 m. Iš kairės į dešinę sėdi: T. Daubaraitė, E. Bindokaitė, N. Janušaitienė, P. Pinkauskaitė, L. Rutkauskaitė. Priekyje — K. Jurašius. Iš kairės į dešinę stovi: R. Krameris, I. Tvirbutas, J. Streitas (režisieriaus padėjėjas), J. Laucius, J. Stanulis (teatro direktorius), J. Miltinis, V. Derkintis ir Alfonsas Radzevičius.

autorius norėtų ir spėta charakterį.

Čia vėl negaliu nepaminti turėto pasikalbėjimo su anų laikų švietimo ministru. Kai kartą aktorius išrinkti delegatai nuvyko į ministeriją ir prašė pagerinti skurdžias mūsų darbo sąlygas, nes Šiaulių teatro graminimo kambariuose užšaldavo stiklinėje vanduo. Centraliniam šildymui neveikiant, jie buvo apšildomi elektrinėmis krosnėmis.

daiktas, kad režisieriai suklydavo, skirstydami roles. Gal ne visada jie mokėjo įžūrėti aktorius vidų. Aktoriaus vidus gali būti labai turtingas. Jo viduje gal slypi švelniausi lyriniai jausmai, bet gali pasikeisti į gaivalingą ir galingą temperamentą.

Pačioje pradžioje Šiaulių teatro meno vadovas ir režisierius gyveno Kaune. Jis atvykdavo kelioms dienoms ir vėl palikdavo mus savo valiai. Grūmėms patys, kaip mokėjome ir sugėbėjome. Kaip dažnai režisieriai suklaidindavo aktorius, kurie, intucijos vedami, veikė teisingai! Vedami savo įgimtų sugėbėjimų, pagelbstini režisierių, turtindami savo vaidybinių kultūrą, per ilgus darbo metus pasiekėme to, kad pagaliau Klaipėdos teatras buvo pripažintas pirmajiu teatru, prašokęs Kauno teatrą, kuriame kartais viešpatavo slogi rutina. Atvykęs iš Maskvos Dailės teatro Oleka - Zilinskas pradžioje bandė tą rutiną palaužti, bet, ai, man, kiek vėliau nuėjo tuo pačiu, jau įsigalėjusiu rutinos keliu. O mūsų skrajojantis teatras

lėmė: įjungiamė jas ir džiamė jų skleidžiamą šilumą. Bet per 15 minučių jos taip įkaitindavo kambarius, kad reikėdavo skubiai vėl sustabdyti jų veikimą. Išjungus krosneles, kambarys greitai atvėsdavo, vėl būdavo šalta. Be kita ko, nebuvo kambariuose ir tekančio vandens. Tie nepritekliai buvo dėl to, kad pastatas buvo skirtas kinui, turėjo labai mažą užkulisį, kuris kinui nereikalingas. Vėliau buvo pastatyta nauja palapa, vėl skirta kinui, bet ji buvo daug labiau pritaikyta į teatro reikalus. Jau buvo visur įvestas centralinis šildymas ir buvo įrengtas visai pakankamas užkulisis.

Tai, noriu grįžti prie delegatų. Kai jie kreipėsi į p. ministerį, aiškindami visas neigiamas, tai štai kokią atsakymą išgirdo: "O kaip mes su prezidentu vaidindavome klounuose ir daržinėse ir būdavo gerai! O ko gi jūs norite, ponai?" Po tokio atsakymo nebuvo prasmės toliau ir bekalbėti.

Yra apgailėtina, kad nei anų laikų švietimo ministeris, nei kultūros reikalų departamento direktorius nebuvo nė karto apsilankę Šiaulių teatre. Nematė nei vieno vaidinimo, nematė, kokiose sąlygose tenka dirbti.

Baigdamas noriu pasakyti tai, kas, man atrodo, svarbiausia. Buvome visai jauni aktoriai, mažo patyrimo, bet didelio entuziazmo. Dažnai tekdavo klausiti savęs, ar yra teisinga, kaip aš darau, ar toks turi būti tas vaidmuo, ar aš turiu vaidinti tą vaidmenį?.. Ar nesuklydo režisierius patikėdamas man tą vaidmenį?.. Ar aš teisingai supratau tą charakterį?.. Nenoriu kartotis, nenoriu būti tokia pati, kaip ankstyvesniame veikale buvau. Mes jau buvome atsikratę senos rutinos: pirmųjų ir antrųjų meilužių, ingenuų, subrečių ir kito panašaus trafa-reto. Buvo ieškomas aktorius, aktorė, atitinkantys autoriaus sukurtą charakterį. Galimas

ras padarė visa tam sustabarėjimui atsikratyti.

Atsimenu, kaip nemaža kritikų rašydavo labai palankias recenzijas apie mūsų teatro režisierius, aktorius ir jų vaidybą. Kaipgi čia JAV jie galėjo jį visai užmiršti? Dėl kokių priežasčių jie nenori prisiminti ir parašyti apie tą tikrai garbingą teatrą nė vieno žodelio?

Sovietų okupacijos metu skrajojantis teatro veidas, turis ir reikšmę pasikeitė. Buvo atimti vagonai ir gastrolių skaičius labai sumažintas. Teatro repertuaras buvo persotintas propagandine sovietų dramaturgija. Nepriklausomoje Lietuvoje mūsų teatras turėjo labai įvairų repertuarą. Jame buvo statomi lietuvių, o taip pat kitų įvairių tautų autorių veikalai. Sovietams užėjęs, veiklų nebuvo galima rinktis. Režisierius turėjo priimti visa tai, ką duodavo direktorius, vykdymas komunistų partijos nurodymus. Te-

atro atmosfera pasidarė keista ir klaidi. Aktoriai pradėjo bijoti ir vengti viens kito, nes nebuvo tikri, ar kas iš aktorių ar kitų teatro tarnautojų nėra užverbuoti NKVD agentai... Teatre buvo įrengtas raudonas kampelis, kuriame patalpintas Stalino biustas. Iš Maskvos buvo atsiųstas propagandininkas, kuris dėstė aktoriams Markso ir Lenino mokslo tiesas. Vėliau, vokiečiams okupavus Lietuvą, pasidarė kiek laisviau ir lengviau. Jie pasitenkindavo tik statomų veiklų cenzūra. Nebrukdavo jėga statyti jų autorių veikalus ir nesikišdavo į teatro vidaus gyvenimą. Antros sovietų okupacijos išvakarėse nemažai

dramos, operos, baletų aktorių, o taip pat dailininkų, muzikų, poetų ir kitų įvairiausių profesijų žmonių, gelbėdami savo gyvybę, pasitraukė Vokietijon, nes kitur nebuvo galima, ir galop jų daugis atsidūrė JAV.

Viena skrajojantio teatro aktorė

TELEVIZIJAS:

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoj \$3, už d'rbtuvės darbą \$10.00 ir daly. Pasitarkite apie naujas.

J. MIGINAS

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

Lietuviškas Restoranas - METROPOLIS

6538 So. Western Ave., Chicago. — Tel. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnielis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškosios jaukių nuotalkių galėsite praleisti laisvai, skaniai pavalgyti ir atsigalvinti. Atdaras kasdien nuo 11 val. ryto iki vėloms. Pirmadienį uždaryta. Visi prašomi atsilankyti.

Savininkai PETRAS IR ANANTINA KAUSAI

SINCLAIR

RICHMOND AUTO SERVICE

2934 West 63rd Street
Tel. GR 6-3134 ir GR 6-3353
Sav. Juozas (Joe) Juraitis

* Pagrindinis taisyklų vietinių ir užsieninių automobilių. * Elektroninis motorų tikrinimas. * Chicago Motor Club patvirtinti kvalifikuoti mechanikai. * Darbas garantuojamas ir priimanas kainos. * Turime vilkiką ir (Courtesy cars). Atsilankykite ir išsikinsite.

Heating Contractor

DOMAS ZUKAUSKAS

Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namų apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters) vandens šildymui boilerius. Turu leidimus dirbti mieste ir užmiestyje. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimai nemokami.

HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago 9, Ill.
Telefonas VI 7-3447

Pavasariniai ir vasariniai siuntiniai 1967 metams

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariniai ir vasariniai siuntiniai, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtrauktas visas, kas labiausiai reikalinga Jūsų artimiesiems.

Zinoma, taip pat kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuodžiūra, pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

Moteriškas (1967).

Nailoninis su diržu itališkas lietais, 3 yd. vilnonės angliškos kostiumo medžiagos, 4 yd. pulkios suknelės medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 šilkinė gėlė skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 specialiai parinktų namų darbių adatų, 2 spūlės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovėm megstukas

Kaina \$75.00.

Vyriškas (1967).

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietais, 3 1/3 yds. angliškos vilnonės kostiumo medžiagos, 2 nailoniniai v. marškiniai, 1 terylinio kaklaraštis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 spūlės labai stiprių siūlų, 3 jardi vilnonės paltui medžiagos.

Kaina \$75.00.

Jungtinis moteriškas 1967 ir vyriškas siuntinys

Kainuoja \$135.00.

Tebesiuočiame ir visus kitus mūsų anksčiau skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, dviračius, motociklus, siuvamas mašinas, svaiginamus gėrimus, tabaką ir maistą (sov. gamybos) pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjunga.

Persiuočiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Road, London, E. 2., England

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

Astovai:

A. Kusinskis, 167 College Str., Sudbury, Ont., Canada.
L. Radzevičius, R. R. 2. Port Arthur, Ontario, Canada.

Galime pervesi ir pingus, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti kas Jam patinka iš specialių krautuvų.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, TAIPGI ORO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SĄTOM.

4 3/4%

On savings accounts

5 1/4%

on investment bonus

NUO SAUSIO MEN. 1 d., 1967

Sąskaitos apdraustos iki \$15,000

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad ir ketvirtad nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vak

PREL. PRANO KURAIČIO PAMINĖJIMAS

L. K. Mokslo Akademijos N. Anglijos židinio posėdyje

Balandžio 1 d. Providence pas. Sv. Kazimiero parapijos kleboną ir Balso pirmininką kun. Vaclovą Martinkų įvyko Lietuvių katalikų mokslo akademijos Naujosios Anglijos židinio posėdis, kuriam vadovavo židinio pirmininkas prof. Juozas Navickas. Paskaita skaitė apie prel. Pr. Kuraitį dr. Juozas Girnius.

Dr. J. Girnius apie Kuraitį

Apleidžiant biografines prel. Pr. Kuraitio žinias, tenka bent kiek sustoti ties jo reikšme lietuvių filosofijai ir katalikiškai visuomenei.

Daugiau kaip prieš dvejus metus Aleksote miręs 82 metų amžiaus filosofas prel. Pr. Kuraitis lietuviškai visuomenei buvo mažai žinomas, nes savo 50 metų amžiaus sukaktį labai kukliai atšventęs, jo 60 metų sukaktis vokiečių okupacijos metu taipgi nebuvo paminėta, o 70 metų sukaktį pats praleido Sibire. Kuraitis nebuvo enciklopedistas ir akcijos žmogus, kaip Pr. Dovydaitis, nei puikus kalbėtojas, kaip prel. M. Krupavičius, nei naujų idėjų reikėjas, kaip K. Pakštas, nei aristokratiškų manierų, kaip St. Šalkauskis. Jis nei įspūdingai kalbėjo, nei patraukliai rašė, bet jis iškilo vidurinė savo dvasios kultūra. Niekaš tiek savo širdies ir darbo į katalikišką jaunimą neidėjo, kaip Pr. Kuraitis ir Pr. Dovydaitis. Kuraičiui skirtini dideli nuopelnai ir lietuvių filosofijos raidoje.

Lietuvoje jau nuo XVI amž. pradėjo reikštis filosofija, bet ji, parašyta lotynų ir lenkų kalbomis, neįaugo į tautą. Lietuviškos filosofijos pradžia reikia laikyti 1921 m., kada pasirodė "Logos" žurnalas. St. Šalkauskis iš grynos filosofijos yra davęs tik kultūros filosofiją, o visa kita jo filosofija susijusi su pedagogika. Tuo tarpu Pr. Kuraitis davė filosofijos pagrindus — gnozeologiją ir ontologiją. Jis įdomiai ir įvairiai išreiškė tris filosofijos pagrindinius reikalavimus: 1. filosofijos nepriklausomumas nuo autoriteto, 2. filosofijos realizmas ir kritiškumas, 3. filosofija privalo teikti gyvenimo šviesos, atskleisti gyvenimo tikslą. Pr. Kuraitis griežtai pabrėžė filosofijos savarankiškumą teologijos atžvilgiu ir buvo priešingas vadinamai "krikščioniškai filosofijai". Aris totelio ir Tomo filosofiją jis priėmė ne dėl jų autoriteto, bet dėl to, kad jų filosofija labiausiai atitinka sveiko proto reikalavimus. Jam autoritetas turėjo tiek vertės, kiek jis turėjo protingą pagrindą. Aukščiausias filosofijos autoritetas yra "faktai ir kritiško proto reikalavimai". Šie trys suformuluotieji reikalavimai, dr. J. Girniaus nuomone, yra svarbiausias Kuraičio įnašas į filosofiją.

Vytauto D. universitete, Teologijos - Filosofijos fakultete Kuraitis dėstė pagrindinius filosofijos dalykus: gnozeologiją, ontologiją ir filosofijos istoriją. Klausytojų turėjo nedaug — 5, kartais du ir net vienas, bet rinktinis. Maža auditorija neleidė pilnai pasireikšti, kaip profesorui. Be to, ji kiek ribojosi ir dėl ištikimybės tomizmui. Skaitė paskaitas be didelės įskalbos, nuobodokai, bet turiningai, "niekad nebuvo tuščias". Savo studentus mylėjo, jo buvo durys ir turtinga biblioteka visad buvo atdara studentams. Nors jis atrodė konservatyvus, tačiau tikrumoje buvęs pažangus. Jam buvo lengva kalbėti Teol. - Filo. fakultete, kur studentai visi buvo katalikai, bet kai vokiečių okupacijos metais pradėjo dėstyti mišriai auditorijai, tai ir čia surado tinkamą kalbą.

Yra išleidęs Gnozeologijos (I ir II d.), suredagavęs studentų verstu Stoecklio Filosofijos istorijos bruožus, iš Sibiro grįžęs parašė Ontologijos III t. ir Teodiceją. Yra rašęs Logos, Tiesos Kelyje, Židinyje ir kt. L. K. Mokslo akademijos II suvažiavime skaitė apie nacionalizmą krikščioniškos doktrinos šviesoje ir III suvažiavime apie tautą ir jos filosofiją. 1912—15 m. redagavo Seinuose leidžiamą kunigams "Vadovą" ir 1925—40 "Tiesos Kelią".

Prel. Pr. Kuraitis buvo nekalbus, askeitiškai gyvenęs, viešumos vengęs, į visuomenę ėjo pareigos ir žmogaus meilės traukiamas. Jis surado savo visuomeninio veikimo dirvą, šelpdamas studentus ir rengdamas katalikų mokslininkų bei visuomenininkų elitą. Ilgą laiką buvo ateitininkų dvasios vadovas, tas pareigas ėjęs rūpestingai ir pažangiu keliu. Daug katalikų intelektualų yra skolingi prel. Pr. Kuraičiui už jo suteiktą paramą, globą ir sudarytas sąlygas pasiruošti intelektualiniam darbui.

Nepriklausomybės laikais jis atrodė atsargus ir konservatyvus, bet, likęs Lietuvoje bolševikų okupacijos metu, kunigų seminarijoje buvo laikomas pažėgiausiu profesoriumi.

Ekumenizmo pradininkai Lietuvoje

Prel. Pr. Kuraitis, artimai bendraudamas su pasauliečiais intelektualais, buvo vienas ekumenizmo pradininkų Lietuvoje. Iš tikrųjų, ekumenizmas — bendravimas tarp dvasininkų ir pasauliečių pirmiausia pradėjęs reikštis Lietuvoje.

Diskusijos po paskaitos

Po gana gyvos ir vaizdžios paskaitos vyko gyvos diskusijos. Kun. prof. St. Yla iškėlęs prel. Pr. Kuraičio gilių teologijos pažinimą. Jis savo bibliotekoje turėjo ne tik filosofijos, bet ir naujausios teologijos veikalų, kurie buvę atidžiai perskaityti su daugybe įvairių pastabų. Taip pat jis iškėlęs klausimą, svarstantį priežastis, kurios paskatinusios Lietuvoje ekumenizmą. Dr. J. Girnius atsakęs, kad ekumenizmą pagimdė inteligentai ateistai. Pr. Pauliukonis pareiškęs, kad Lietuvos ekumenizmui turėjusi daug įtakos ateitininkų organizacija, kurią kunigai steigė, kunigai šelpė ateitininkus ir vėliau drauge su jais veikė. Tokiu būdu natūraliai užsimezgė bendradarbiavimas tarp kunigų ir katalikų intelektualų. Stasio Šalkauskio prieš 40 metų parašyta Ateitininkų ideologija kai kuriais atžvilgiais pralenkia Vatikano II susirinkimo pasauliečių apatlavimo konstituciją. Ir vysk. Pr. Karevičiaus reikalavimas, kad kunigai parapijose steigtų katalikiškas organizacijas ir įsijungtų į katalikų akciją nemažai prisidėjo prie ekumenizmo. Prel. V. Balčiūnas pareiškęs,

kad Kuraitis buvęs atviras bet kokiai pažangiai minčiai. Jis buvęs pažangus teologas praktikas.

Po diskusijų židinio pirm. prof. J. Navickas iškėlęs reikalą pasiūsti iš židinio bent vieną atstovą su paskaita į rugpjūčio mėn. vykstantį Vokietijoje L. K. Mokslo akademijos VII suvažiavimą. Susirinkusieji pritarė sumanymui ir įsipareigojo atstovo kelionę finansiškai paremti, jei bus reikalinga.

Vaišės ir prof. J. Navieko pagerbimas

Po posėdžio šeimnininkas kun. V. Martinkus visus dalyvius pakvietė į valgomąjį prie vaišių stalo, kur jaučiai buvo praleistas laikas ir nuoširdžiai pasidalinta mintimis. Kun. prof. St. Yla priminė, kad nuo š. m. kovo 1 d. dr. J. Navickas Bostono kolegijoje yra pakeltas į ekstraordinarius profesorius (Assistant professor). Taip pat paaiškėjo, kad iš šio susirinkimo dalyvių Aldona Venclauskienė nuo ateinančių mokslo metų taip pat pakelta į ekstraordinarius profesorius. Jų pagerbimui sugiedota ilgiausių metų.

MOVING

perkrausto baldus iš arti ir toli

A. BENIULIS

Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

ROOSEVELT PICTURE
FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginial 7-7258-59

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4 3/4%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

LIETUVIŠKA VALGYKLA. GRAZIAUSIAS
LIETUVISKAS RESTORANAS. KURIAME
GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.

Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00
valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETOS
\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SEDIMŲ VIETŲ

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sekmadienį iki ketvirtadienio 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktadienį ir šeštadienį iki 5 valandos ryto

Taupykite

MES MOKAME
5 1/4%
ANT 1-NU METŲ
CERTIFIKATŲ

Daugiau kaip 50 metų
sąžiningai patarnaujame
lietuviams.

Kiekviena
sąskaita
ligi
\$15,000
apdrausta
Federalės
valdžios
agentūroje

August Saldukas,
Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI SIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

CHICAGOS PONIOS IR PANELES,

Nereikalingi plaukai sunaikinami atsargiai, efektingai, ekonomiškai! Pasaulio garsus metodus vartojamas, pripažintas visų daktarų. Lūpos, žandai, skruostai, antakiai, kaktai, rankos, kojos.

Kankintis visą gyvenimą su noreikalingais plaukais, tai jau per daug. Laikas tik pasunkina padėtį, kiekvienas odos ligų gydytojas tai žino.

Kodėl laukti? Tuoj skambinkit DE 2-6631 ir pasikabinkite.

Elektrologistė — JANINA POCS, Marshall Field Annex Bldg., 25 E. Washington St. Suite 1420

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų LIETUVIŲ ISTAIGOS

ROOSEVELT FURNITURE CO

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEEley 3-4711

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val., antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. Sekmadienį atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

GR 6-7777

24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill. 60629

Savininkas — MIKAS CESAS

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4%

Naujas sukeltas dividendas
mokamas už investavimą
sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami kasdien ir ilgesio mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMADIENIS 9 v. r. iki 5 v. v. ANTRADIENIS 9 v. r. iki 5 v. v. TREČIADIENIS 9 v. r. iki 12 v. d. ŠEŠTADIENIS 9 v. r. iki 12 v. d.

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS.
DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENGIŲ
SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

gaminėjami kamomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass"

PIRSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių šilko, nylonų, taffetų, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams slėptumui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill. HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmadienį uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę
Jefferson St. Chernin's aikštėje

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti

Nauji leidiniai

• Kazys Bradūnas, SONA-
TOS IR FUGOS (Susitikimai su
Čiurlioniu). Išeido Mykolas
Morkūnas 1967 metais. Knygos
meninis išplanavimas ir M. K.
Čiurlionio darbų detalėmis iliust
racinių puslapių kompozicijos
padarytos dail. Vytauto O. Vir-
kau. Ši nauja K. Bradūno poe-
zijos knyga yra 64 psl. liuksu-
sinis leidinys, 11 x 9 inč. forma-
to, įrėsta į kietus drobės virše-
lius.

Knygoje eilėraščių pluoštai
padalinti į šešis skyrius: Pirmas
pasimatymas, Saulės sona-
ta, Pirmoji fuga, Pavasario so-
nata, Antroji fuga, Jūros sona-
ta, Atsisveikinant. Grožio žo-
dinėje formoje eilėraščių me-
zgamus poeto ir tapytojo minčių
dialogas, liečiant likimines bū-
ties ir estetines tautinio įvaiz-
džio problemas.

Puošniai išleista knyga spaus-
dinta M. Morkūno spaustuvių, 6051
So. Ashland Ave., Chicago,
Ill. 60636. Knygos kaina
\$5.00, gaunama "Drauge" ir pas
knygų platintojus.

• AIDAI, 1967 m., kovo mėn.,
nr. 3. Pirmuoju straipsniu Juo-
zas Eretas duoda Kazio Pakš-
to, kaip kalbėtojo, portretą. Ži-
nanti, kad ir pats Eretas yra
neeilinis oratorius, jo raštas a-
pie kitą tokį yra tikrai labai
spalvingas, tapybiškai ryškus.
Spėjame, kad straipsnis yra
ištrauka iš J. Eretos rašomos
Kazio Pakšto monografijos.
Tad reikia tikėtis, jog ir visa
anoji knyga bus nesudėjęs pa-
minklas dinamiškam Pakštui.
Dar kone toks apie tokį rašo
ir Pulgis Andriusis apie Anta-
ną Gustaitį, puslapius išgrąžin-
damas atitinkamų atsiminimų
epizodais. Pats Ant. Gustaitis
duoda trejetą linksmų, eiliuoti-
nių Andriusio, Brazdžionio ir
Santvaro portretų. Kun. P. Ce-
liešius plačiau apsisloja prie lai-
ko sudabartinimo problemos A.
Maceinos "Dievo Avinėlyje". Dr.
Pr. Skardžius recenzuoja Lietu-
voje pradėtą leisti kalbotyrinį
žurnalą "Baltistica". J. Jakštas
rašo apie neseniai rastą vieną
mažosios Lietuvos dokumentą,
kalbantį apie Donelaičio gimti-
nę ir jo protėvį, o tuo pačiu
metantį daugiau šviesos ir į ki-
tas ano krašto praeities proble-
mas. Spausdinama nauja K.
Grigaitytės novelė "Indrė". Pla-
ti ir įvairi apžvalginė žurnalo
dalis, kurioje, be kita ko, apta-
riama dailininkų Vaičiūčio ir
Urbono kūryba ir recenzuojama
Danguolės Sadūnaitės poezijos
knyga "Kai tu arti manęs". Nu-
meris iliustruotas dail. A. Vai-
čiūčio ir L. Urbono dailės dar-
bų nuotraukomis.
"Aidus" redaguoja dr. Juo-
zas Girmius. Žurnalo metinė
prenumerata \$7.00. Administra-
cijos adresas: 680 Bushwick
Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

• THE MARIAN, April 1967.
Tėvų Marijonų leidžiamas reli-
ginės kultūros mėnesinis žurna-
las anglų kalba, redaguojamas
kun. J. Prunskio. Metams \$3.00,
adr. 4545 W. 63 St., Chicago,
Ill. 60629. Balandžio mėn. nu-
meryje Atlanto pakrantėse gy-
venanti bendradarbių Fr. Grimm
rašo apie JAV vyriausią kariuo-
menės kapelioną kard. Suell-
man; straipsnis iliustruotas
nuotraukomis iš Vietnamo. Laik-
raštinkas A. Haines aptaria
naują prancūzų operą "Karme-
ličų dialogas" — apie tų sėse-
rų tragiką Parncūzų revoliucij-
os metu. Rašytoja D. Bindokie-
nė stilingai nusako motinos -
šeimininkės rūpesčius. Belgijos
benediktinė Pax slaptyvardžių
rašo apie savo tikrojo pasaulio
atradimą. Pietų Amerikoje
besidarbuojas kun. A. Švedas,
MIC, supažindina su rašytoju
Hugo West. Notre Dame uni-
versitete dėstas dr. A. Šešplau-
kis aprašo savo matytas šven-
toves Vengrijoje ir Jugoslavijoje.
Laikraštinkė L. Bell su-
pažindina su amerikiečių plau-

KAZYS BRADŪNAS SONATOS IR FUGOS

Kazio Bradūno naujo poezijos rinkinio aplankas, pieštas dail. Vytauto O. Virkau.

1966 METŲ GERIAUSIAS FILMAS

Sir Thomas More, gyvenęs
1478—1513 m., mokslininkas
teisėninkas, rašytojas ("Uto-
pia") ir pirmasis pasaulietis
Anglijos kancleris, rašytojo Sa-
muel Johnson buvo apibūdintas
kaip "didžiausias dorybių as-
muo, kokio nerasi antro šiose
salose".

Ir šito, per besitęsiančius šimt-
mečius neblunkančio, bet dar
labiau švytinčio vyro portretą
Columbia su didžiausiu pasise-
kimu iškėlė ekrane spalvotame
filme "A Man for All Seasons"
su britų aktorių sąstata.

Šį kartą tikrai drąsų filmą
aprašyti superlatyvais. Dar nė-
nepriartėjus Oscarų dalinimo
vakarui, jau jis nušlavė net 4
premiijas (iš 6 duodamų) New
Yorko filmo kritikų. Dabargi
39-tame metiniame Oscar pre-
mių skirstyme nusinešė 6 pre-
mijas (iš 8 nominacijų), palik-
damas užpakaly "Who's Afraid
of Virginia Woolf?" su 5 pre-
mijom iš 13 nominacijų aiškų
viso Hollywoodo favoritą. Fil-
mas pripažintas geriausiu iš vi-
sų, o kitos 5 aukso statulėlės
atiteko geriausiam aktoriumi
(Paul Scofield), už filmo tekstą
(rašytojui Robert Bolt), už
spalvotų kostiumų sukūrimą ir
spalvotą kinematografiją.

Sis filmas yra puikus pavyz-
dis tikro kino meno. Ted More
spalvotos fotografijos yra aukš-
čiausios technikos, Fred Zinne-
man žibanti režisūra yra negin-
čijamas faktorius filmo pasise-
kimo, o ir rašyt. Bolt padarė
nuostabių dalyką, perkeldamas
savo paties parašytą scenos vei-
kialą į ekraną. Balt yra para-
šęs ir nepamirštamas "Lawren-
ce of Arabia" ir "Doctor Ziva-
go". Sis gi jo scenos veiklas
metais ėjo su pasisekimu Broad-
way scenoje.

Paul Scofield vaidyba kancle-
rio Tomo More rolėje, geriau
mirštanti, bet ne einančio prie-
š popiežių, yra pačioje meniškoje
aukštumoje. More humoras ir
meilė gyvenimui, jo jautrus rea-
kiojančiu mediciniškos pagalbos
laivu SS Hope. Jubilatas kun.
L. Gižinskas svarsto maldos
efektyvumo klausimą, o kun.
Ant. Nockūnas MIC, aprašo
naujai Prancūzijoje įsisteigusį
protestančių moterų vienuolyną.
Meno mylėtojas J. C. Vitale
aptaria moderniojo bažnytinio
meno pasireikšimus; mokytoja
sesuo Mary Louis, C. P. S. iš-
ryškina katalikiškojo auklėjimo
svarbą. Juozas Prunskis duoda
naujų Pearl S. Buck, Tomo
Merton, prof. J. Stuko veikalų
apžvalgą, o Elizabeth bei Hen-
ry Peisson taip pat duoda porą
recenzijų. Žurnalo numeris gau-
siai iliustruotas Manet, Coort,
Epšteino, Alberto kūrinių re-
produkcijomis, V. Maželio ir
daugelio kitų nuotraukomis. Kai-
kurios nuotraukos — specialiai
šiam numeriui išrašytos iš švei-
carijos.

gavimas, kas liečia Bažnyčios
pažeminimą ir josios tarnų klai-
das, ryškiai iškelta Scofield vai-
dyboje.

Filmo pavadinimas iškelia
mintį, kad Tomo More gyven-
imas ir mirtis turi giliai reikšmę
visiems amžiams, netgi mūsų
laikams.

Filmui pagrindu paimtas isto-
rinis faktas, kai Henrikas VIII
vedė savo brolio našlę Aragono
Kotryną, gavęs popiežiaus dis-
pensaciją įstatymo, kuris drau-
dė vyrui vesti savo brolio naš-
lę. Tačiau Kotryna nedavė ka-
raliui Henriui sūnaus. Filmas
ir prasideda karaliaus planavi-
mu vesti Oną Boleyn ir gauti
popiežiaus jo buvusių vedybų

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5759 So. Western Avenue
LEONAS FRANKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,
Tune-ups ir Motorų Remontas
Kampus 58th Street
Telefonas — PRospect 8-9533

VYRIAUSIA ISTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių
pristatymas garantuojamas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įva-
riausius audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.
Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALBANY, N. Y.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE, N. Y. 13204
CLEVELAND 13, OHIO
HAMILTON, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY
RAHWAY, N. J.

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLECKEY STREET
FREEMOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FLEMING AVENUE
11601 JES CAMP AU AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
515 MARCELLUS STREET
1025 KENILWORTH AVENUE
11339 JES CAMP AU AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE
717 W. GRAND AVE.

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
563-0494
PO 9-4507
HE 5-1654
232-2942
DU 5-6550
HU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 8-0298
CH 7-5161
HE 5-0308
475-9746
PR 1-0686
TO 9-3840
AN 8-1120
EX 2-0306
381-8997

panaikinimą, atseit, prašyti po-
piežiaus dispensuoti jo buvusią
dispensą.

Karalius stengiasi net apeiti
Romą, abejodamas popiežiaus
autoritetu, bet siekia More pa-
laiminimo, nes, anot karaliaus,
"esi sąžiningas ir, kas svarbiau-
sia šiame reikale, esi žinomas
kaip sąžiningas". Tačiau More
griežtai pasipriešina, sakydama-
mas "žmogaus siela yra jo pa-
ties".

Rašytojo Bolt kancleris nesi-
žavi didvyriška mirtimi, ne taip,
kaip pvz. Tomas Becket. Anot
jo, "tai nėra medžiaga, iš ku-
rios kankiniai yra padaryti". Ir
jis tyla mano išvengti krizės.

Titulinėje rolėje Scofield tie-
siog spindinčiai atkuria More
portretą, jo paties sukurta sce-
noje. Tai giliai jautrus, nuošir-
džiai religingas vyras, kurio lo-
jalumas Dievui bei sąžinei nu-
gali ištikimybę karaliui ir pa-
lamentui. Jo žvalios, skrodžian-
čios akys ir įsakantis, bet švel-
nus balsas išgauna iki paskuti-
nio trupinio viską, kas galima
išgauti iš humoriško, galingo,
netgi vietomis kandaus teksto,
besisukančio apie vienišumą do-
ro vyro principų prieš visų
draugų ir net paties šeimos įtai-
gojimą "pasiduoti".

Scofield vaidyba remiama iš
visų pusių, lyg stiprių šulų, pu-
ikių aktorių: Leo McKern (Krom

velio); Robert Shaw — lyg ma-
žo berniuko karštagalvio, ug-
ningo, impulsyvaus karaliaus ro-
lėje; prasikiša Orson Welles —
mažoje, bet reikšmingoje kardi-
nalo Wolsey rolėje; Wendy Hil-
ler — More griežta, rimta, be
humoro "liūtė" — žmona sukū-
rusi nepamirštamą sceną kalėji-
me atsisveikinant); Susannah
York — jo žavi, švelni, protin-
ga, išmokslinka duklė Meg; Co-
rin Redgrave (27 m. sūnus ak-
toriaus Michael ir brolių Vane-
ssos ir Lynn — iškilusių akto-
rių) — Roper, Meg mylimasis
ir vėliau vyras ir kt.

Filmas turėtų būti pamatytas
kiekvienos šeimos.

Esu lietuvis 56 metų amžiaus, ne-
vedęs, ieškau sau gyvenimo drau-
gės, vedybų tikslu. Pageidauju
lietuvių kilmės, nevedusios arba
našlės be vaikų ir R. K. tikybės.
Nevyresnės 50 metų amž. Paieš-
koma gali gyv. JAV-se, Pietų
Amerikoje arba Canadoje. Suinte-
resuotos prašomos rašyti adr.:
Draugas, Adv. No. 7124 (4545 W.
63rd St., Chicago, Ill. 60629.

TV, Radio, Stereo, Air-Conditioners
B A N G A
Pardavimas ir taisymas
2649 West 63rd St., Tel. 434-0421
P. Rudėnas K. Simulis

FOTOGRAFAS
ŽAVIOMS NUOTAKOMS

THE
Paul
STUDIO

home of
MODERN
photography

Gowns by Martha

PORTRAITS ● CANDIDS
3213 South Morgan St. YA 7-5858

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

DRAUGAS, šeštadienis, 1967 m. balandžio 15 d.

7

DEKORAVIMAS
IS VIDAUS IR IS LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi
J. RUDIS Tel. CLiffside 4-1950

MOVING
A. VILIMAS
Apdraustas perkraustymas
Ivairių atstumų
8415 So. Lituania Avenue
Tel. FRontier 6-1882

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, automobilių,
gyvybės, sveikatos
ir biūno
Patogios išmokėjimo
sąlygos
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 6-2233

Apsimoka skelbtis DRAUGE,
nes jis plačiausiai skaitomas lie-
tuvų dienraštis. Gi skelbimų kai-
nos visiems prieinamos.

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARds 7 - 1741 - 2
4330 - 34 South California Avenue
Telefonas LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlių dėl vestuvių, banketų laidotuvių
ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PRospect 8-0833 PRospect 8-0894

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8606

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SÁVININKO
SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6674

PETRAS BIELIONAS
348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3571

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3403

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1411

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
1821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE CICEBO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN ILL. TEL. 636-2320

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS

Liečia šiaurės Amerikos Lietuvos Studentų Sąjungą

Redaguoja L.S.S. Centro valdyba. Rankraščius siųsti šiuo adresu: "Akademinės Prošvaistės", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. "Akademinės Prošvaistės" išleina kiekvieno mėnesio trečiąjį šeštadienį.

APIE KONTAKTUS SU AMERIKIEČIŲ STUDENTŲ ORGANIZACIJOMIS

Romo Misiūno paskaitos mintys

Prieš keletą savaičių SALSS Detroito skyrius turėjo progos išgirsti Romo Misiūno paskaitą, kurios tema buvo neseniai per Ameriką nuaidėjęs triukšmas apie CIA ir Amerikos studentų organizacijas. Nors šis įvykis tiesiogiai nelieta SALSS, jis davė progos pagalyti ir apie Lietuvos studentų sąjungos vietą ir rolę Amerikos studentų organizacijose. Šiam klausimui buvo skirta nemaža paskaitos dalis.

Paskaitos autorius, remdamasis faktais, teigė, kad SALSS ryšiai su Amerikos studentų organizacijomis yra silpni. LSS atstovai dalyvavo 1968 ir 1959 m. NSA kongresuose, bet LSS bendradarbiavimas su NSA, atrodo, tuo ir baigėsi. Niekas neįsijungė į bandymą užmegzti glaudesnius ryšius ir su šiaurės Amerikos Vengrų studentų sąjunga ir Ukrainiečių studentų federacija. LSS atstovas dalyvauja dar ISC konferencijose. Tai beveik viskas, ką galima pasakyti apie bendradarbiavimą su amerikiečiais.

1951 m., steigiant LSS, naujos organizacijos buvo numatyti tokie tikslai: 1) atstovauti lietuvių studentams; 2) įjungti lietuvių studentus į Lietuvos laisvės kovą tarptautiniame bei Amerikos akademinėje forume, kartu ir tarptautinėje bendruomenėje; 3) rūpintis socialiniais ir ekonominiais studentijos reikalais, organizuojant paramą ir glaudžiai bendradarbiaujant tarpusavy bei su lietuvių visuomene. Atrodo, kad iš visų užsibrėžtų tikslų iki šiol mažiausiai yra atsiektas antrasis. Galima prieštarauti, sakant, kad LSS yra įsteigusi ir iki šiol remia "Lituanus" žurnalą. Tas leidinys yra tikrai geras ir gan aukšto lygio. Bet iš patyrimo galima sakyti, kad dėl jo smarkios nacionalistinės linijos jis yra traktuojamas akademinuose sluoksniuose ne kaip pilnai mokslinis žurnalas, o daugiau kaip propaganda. Nors, objektyviai žiūrint, jis yra geras žurnalas, bet, subjektyviai kalbant, jis neatlieka savo tikslo.

Viena svarbiausių LSS nepasisekimo kitose studentų organizacijose, ypač NSA ir ISC, priežasčių yra klaidinga taktika, dėl kurios amerikiečiai studentai susidarė apie mus iškreiptą vaizdą. Mūsų atstovai, nuvykę į NSA ar ISC kongresus, tuoj pat kelia Lietuvos bei Pabaltijo klausimą, lyg tai būtų kokia nors jų obsesija. Susidaro įspūdis, kad niekas mums nerūpi, išskyrus tą vieną vienintelį klausimą, kurį, teisybę pasakius, daug kas iš svetimų laikų mirusių ir visai neaktuali. Mes tik prašome, maldaudami, tikimės malonių ir nieko patys nenorime duoti. Susidaro įspūdis, kad mums kitų problemos atrodo visai svetimos, o tik norime, kad visi kiti sirgtų mūsų problemomis. Tai yra, be abejo, pats negeriausias būdas prieiti prie šio krašto studentų vadų. Mus jie laiko svetimais, dėl to, kad mes patys elgiame kaip svetimi.

Praeitam suvažiavime Toronte visiems užsiregistruojantiems buvo išdalinti klausimų anketos.

Iš atsakymų į anketos klausimus susidaro vaizdas, kad ne daug kas iš lietuvių studentų dalyvauja amerikiečių politinėse organizacijose: iš 278 atsakiusių tedalyvauja... 13. Taip pat matyti nesupažinimas su svarbiomis svetimausių organizacijomis. Į klausimą, kas yra USNSA teisingai teatsakė 15; ISU — 13; ISC — 6; WAY — 6; USYC — 5; YAF — 28; SDS — 43. 66 iš 276 teisingai atpažino, kas yra SNCC — toji organizacija taip dažnai minima, kad jau sunku jos neatpažinti.

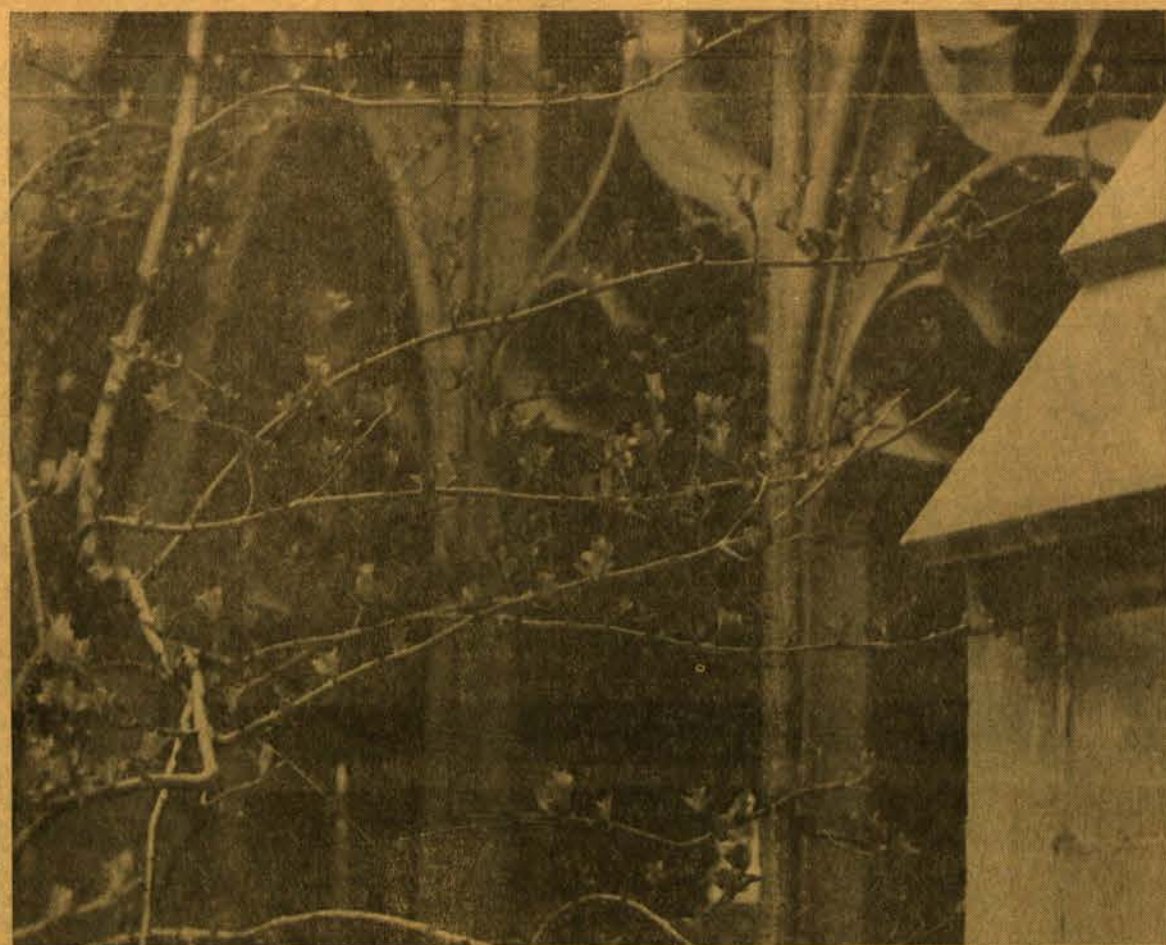
Nenusidėsime tiesiai, teigdami, kad mūsų studentai labai mažai nežino apie dabartinę Lietuvos padėtį ir bendrai apie tarptautinę politiką. Teko girdėti kalbas apie vienos kolegės nuotykius ISC kongrese. Bandydama išskirti Lietuvos klausimą pasikalbėjimuose su kitais studentais, ji paminėjo 1940 m. okupaciją, 1941 m. baisųjį birželį, 1944—52 m. partizanų kovas — visą, ką mes esame girdėję iš tėvų pasakojimų. Negalima pasakyti, kad šie pasakojimai neįdomingi. Bet visa tai yra praeitis. Po 1941 m. baisiųjį birželio dienų yra pasauli įvykę gal net žymiai didesni ir labiau sukrečiančių baisenybių. Ji buvo paklausta, kaip dabar Lietuva yra skriaudžiama baisiojo okupanto. Nelengva jai buvo atsakyti — surado kokį ten persekiojimą, bet vis tiek per daug neįspūdinę. Ji atsidūrė nemalonių padėtyje — kaip galima kalbėti lietuvių studentų vardu, mažai nusimanant apie dabartinę Lietuvą, o tik bendrai smerkiant kruviną komunistinio okupanto režimą.

Tie patys Toronto suvažiavimo duomenys patvirtina, kad nedaug kas iš lietuvių studentų skaito ar nors pavarto politinius žurnalus: iš 278 — 5 ar 6 žino "The New Republic", "The New Leader", "The New Guard" ir "East Europe"; 8 — "National Review". Daugiausia, pasirodo, skaitomi patys absurdiškiausi leidiniai: "Soviet Life" ir antisemitinis "Common Sense". Ir kaip įmanoma vesti inteligentišką pokalbį su svetimausiais inteligentais tokiu politiniu klausimu kaip Lietuvos padėtis, nebūnant susipažinusi su dabartine pasaulio politika?

Paskaitos autorius daro išvadą, kad LSS nariams reikėtų geriau susipažinti su pasaulio ir Amerikos problemomis, ypač su Amerikos studentų organizacijų veikla. Šiuo metu, kai

Izos Motekaitienės studijos vienaveiksmių operų vakare balandžio 2 d. Jaunimo centre, Chicagoje, dainuoja (iš kair. į deš.) Birutė Balčiauskaitė, Juozas Aleksišius ir Dana Bajalytė.

Pavasaris beldžiasi į Chicago universitetą...

Nuotr. Uosio Juodvalkio

MOTEKAITIENĖS DAINAVIMO STUDIJOS PASIRODYMAS

Kiek sukritusio ir neįvykinto lietuvių muzikinio gyvenimo kontekste Izos Motekaitienės dainavimo studijos pasirodymas balandžio 3 ir 4 dienomis Chicago Jaunimo centre sudarė visai malonų ir nelauktą kontrastą ir giedriai bei pavasariškai nuteikė ne vieną klausytoją. Džiugino, tikriausiai, beveik visų šio parengimo aspektų didelis išbaigtumas; gražus, turtingas bei sugestytus scenovaizdis (Alvydas Bičiūnas), geras malonias pastebimas apšvietimas (Antanas Račas), solidi ir žinoviška, orkestrą nebloginai atstojanti fortepijono palyda (Manigirdas Motekaitis), na, ir

pagaliau pats jaunųjų dainininkių dainavimas, vietomis nelygus, kai kur dar žalokas, bet, apskritai, save užtenkamai pataisinęs.

Aušra Gilytė ir Juozas Aleksišius dainuoja Seymour Barab "Laimės žaismą".

Prie koncerto sėkmingumo prisidėjo ir pačių statomųjų veiklų įdomumas ir šviežumas: jei ne p. Motekaitienės studijos pastangos, platesnė mūsų visuomenė ir nebūtų turėjus progos išgirsti Gian - Carlo Menotti "Telefono" ar Seymour Barab "Laimės žaismo", o bent pirmasis veiklas yra visai jaukus ir gailus mums mažai tepažįstamos 20 amžiaus muzikos pavyzdys. Todėl parengimas ir paliko bendrai teigiamą įspūdį. Kilus impulsui kritikuoti ir peikti, reikia atsiminti, kad kone visi šio pasirodymo dalyviai yra "tyneidžeriai", ir kad dauguma jų neturi jokių ambicijų tapti operiniais ar koncertiniais dainininkais, bet mokosi dainavimo tik dėl bendro išsilavinimo ar paprasto malonumo. Tad profesinių kriterijų ir negalima čia taikyti, lygiai kaip jų netai kome, vertindami, sakykime, kelių mūsų Chicagoje ir kitur esančių fortepijono studijų mokinių pasirodymus, kuriuose irgi neišgarsime estradinei karjerai besiruošiančių pianistų. O vis dėlto, net ir statant kiek aukštesnius reikalavimus, p. Motekaitienės studijos atsiekimų negalima nuneigti.

Man teko dalyvauti bal. 2 d. spektaklyje, tad ir šios mano pastabės tik jį ir lies. Stipriausias koncerto punktas buvo pats pirmutinis — Menotti "Telefono", vienaveiksmė, komiška opera apie plepią, telefonui užsiangavusią merginą ir jos senyvą mylėtoją. Atsidarius scenai, iš karto stebino Elenos Bradūnaitės palyginti švari intonacija, gera, gyva frazuotė, muzikinio vyksmo supratimas,

jin įsijautimas ir su tuo susijęs vaidybinis profiliškumas. Jos partnerio rolę mažiau dėkinga vokalinės linijos grožio bei svorio prasme, tad nuo to Vytautas Nakas, gražaus boso savininkas, truputį nukentėjo. Perdėm rečitatyvinę ir baritoniską tos rolės orientaciją neleido jam "išsidainuoti" ir pasirodyti savo stipriausiu registru. Be to, jautėsi ir jo vidinis netikrumas scenoje, pasamoneje kompensuojamas kiek natūralia ir atkištine vaidyba. Abiejų duetui nebuvo visur susiderinę, nors pačiame gale tikslumas padidėjo.

Antroji vienaveiksmė opera — Seymour Barab "Laimės žaismas", besisukanti apie trijų mezgėjų ir laimę nešančio agento likimus, kiek mažiau įdomi visais požiūriais, sudarė sunkesnių problemų visiems solistams. Bet kiekvienas parodė bent vieną teigiamybę: Aušra Gilytė — savotišką, tolimosio išdirbimo (ir gal pakreipimo į šlagerinį barą) vertą tembrą, Dana Bajalytė — mokerįjį užtušuoti ar be kompromitacijos išsikapstyti iš klaidelių ir sunkumų, Birutė Balčiauskaitė (stipriausia šio veikalo dalyvė) — neblogą techniką ir lygią, jaukią laikyseną ir Juozas Aleksišius — malonų tembrą ir pastebimą pažangą nuo pasirodymo "Traviatoje" pereinamais metais.

O, kiek šiandien daug laisvų...

Nuotr. Uosio Juodvalkio

STUDENTŲ ATEITININKŲ KURSAI

Pranešam, kad Studentų ateitininkų sąjungos ideologiniai kursai ruošiami bendrai Detroito ir Chicago SAS draugovių, įvyks bal. 28—30 d. Dainavoje, kursai, ruošiami bendrai Detroito draugovėms, kad dalyviai užsiregistruotų iš anksto, siųsdami pusę kursų kainos — \$5.

Raginam visus atvykti į kursus, nes numatyta įdomių pasikaitininkų ir gyvų diskusijų. Kursai oficialiai atidaromi šeštadienio rytą, tad patariam dalyviams atvykti penktadienio vakare. Kursų kaina liks tokia pati šeštadienį ir penktadienį atvykusiems.

Registruotis šiuo adresu: Vytautas Polteraitis, 1982 25th St., Detroit, Mich. 48216.

KURSU PROGRAMA
Balandžio 28 d.

10:00 v. Kursų atidarymas.

10:15 v. Paskaita: "Idealo ir laiko statomi uždaviniai studentui".

1:00 v. Paskaita: "Grupinio veikimo psichologinė dinamika".
4:00 v. Simpoziumas: "Kaip draugovė praveisti ateitininkiškos šeimos mintį".

9:30 v.v. Vakarinė programa. Balandžio 30 d.

9:00 v. Studentų referatų ciklas: "Nuo nuobodulio iki veiklos".

11:00 v. Šv. Mišios.
1:00 v. SAS Valdybos pranešimai, komentarai ir t. t.

2:30 v. Kursų uždarymas. Studentų referatų ciklas susideda iš keturių temų:

1. Žmogus be minties.
2. Prasilaizimas į idėjinį pasaulį.
3. Žodžio ir rašto kūryba.
4. Per mintį į veiklą.

REDAGUOJAMAS ANTRASIS METRAŠTIS

Per Jaunimo Kongresą išėjęs L. S. S. 1966 metų Metraštis šį rudenį susilauks pasekėjo. Jau šiuo metu turima nemažai medžiagos, bet jos, aišku, reikia dar žymiai daugiau. Šių metų metraščių norima duoti kuo platesnį ir pilnesnį lietuvių studentų ir jaunimo apimtį. Todėl labai lankiai studentams ir jaunimui siūloma prisijungti prie SALSS organizuojamos šėjų savaitės iškylos į Europą. Keliausite studentiškoje nuotaikoje, išvydami iš New Yorko liepos 5 d. vakare ir sutikdami saulėtekį virš Londono sekantį rytą. Po keturių dienų savaitgalio Londone, jūs dvi dienas grožėsitės kanaliu išsiūvinetu Amsterdamu, o sekantis savaitgalis romantiškame Paryžiuje atidaro vartus į šėjų savaitės kelionę po Europą. Tuojau kreipkitės į Marytę Gailiūytę, 1829 Lampson Rd., Cleveland, Ohio, telef. (216) 481-2164.

VAŽIUOJAM Į EUROPA!

Jūsų svajones apie Europą ir tikrovę. Kada? Jūs turite už \$350 jūs galite prisijungti prie SALSS organizuojamos šėjų savaitės iškylos į Europą. Keliausite studentiškoje nuotaikoje, išvydami iš New Yorko liepos 5 d. vakare ir sutikdami saulėtekį virš Londono sekantį rytą. Po keturių dienų savaitgalio Londone, jūs dvi dienas grožėsitės kanaliu išsiūvinetu Amsterdamu, o sekantis savaitgalis romantiškame Paryžiuje atidaro vartus į šėjų savaitės kelionę po Europą. Tuojau kreipkitės į Marytę Gailiūytę, 1829 Lampson Rd., Cleveland, Ohio, telef. (216) 481-2164.

DEMESIO! DEMESIO! STUDENTŲ RINKIMAI!

Pagal statutą VI skyrių, kandidatų siūlymas į SALSS Garbės teisimą, Kontrolės komisiją ir Centro valdybą prateisiamas dvi savaites. Šarašus prašoma kuo greičiausiai siųsti Rinkimų komisijai, c/o Rimas Gulbinas, 9977 Prospect Road, Strongsville, Ohio.

JAUNIMAS REGISTRUOJASI Į LITUANISTIKOS KURSUS FORDHAMO UNIVERSITETE

Šią vasarą Fordhamo universitete bus lituanistikos kursai. Suorganizuota plati lituanistikos programa. Vasaros semestras prasideda liepos pradžioje ir baigiasi rugpj. viduryje. Jau užsiregistruavo būrys studentų: R. Kildisas, Worcester, Mass.; A. Razgaitis, Mayfield, Ohio; E. Kivėnaitė, Putnam, Conn.; R. Kaunas, Cicero, Ill.; A. Masevičiūtė, Quebec, Canada; V. Jurgaitė, Putnam, Conn.; Patricia Sulaitė, Chicago, Ill.; Dennis Mažeika, N. Y.; Visvaldas Gerdvilas, N. Y. Laukiama daugiau jaunimo. Jau laikas užsiregistruoti. Smulkesnės informacijos reikalu kreipkitės — Prof. A. Vasy, Lithuanian program, Fordham University, Bronx, N. Y. 10458. Tel. 9-33-22-33, Ext. 218.

TRIGUBAS SIMPOZIUMAS

Studentų ateitininkų draugovė Chicagoje rengia įdomios temos pokalbį balandžio 16 d. (sekmadienį) 2 val. 30 min. po piet Jaunimo centre, 203 kambario. Simpoziumo tema: "Kūryba — modernaus žmogaus ieškojimo išraiška". Ją literatūros, muzikos ir meno atžvilgiais aptars Kazys Bradūnas, Balys Chomskis ir Algirdas Kurasas. Visas akademinis jaunimas ir visuomenė kviečiami ateiti.